

T.C.

**BATMAN ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜZİKOLOJİ ANA BİLİM DALI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**DOĞU ANADOLU BÖLGESİNİN MALATYA İLİNE BAĞLI,
HEKİMHAN İLÇESİNİN BAŞAK MAHALLESİNDEKİ MÜZİK
KÜLTÜRÜ VE GÜNDELİK HAYATTAKİ YERİ**

**HAZIRLAYAN
HÜSEYİN AKKAYA**

**DANIŞMAN
DOÇ. DR. ROHAT CEBE**

BATMAN - 2020

T.C.

**BATMAN ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜZİKOLojİ ANA BİLİM DALI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**DOĞU ANADOLU BÖLGESİNİN MALATYA İLİNE BAĞLI,
HEKİMHAN İLÇESİNİN BAŞAK MAHALLESİNDEKİ MÜZİK
KÜLTÜRÜ VE GÜNDELİK HAYATTAKİ YERİ**

**HAZIRLAYAN
HÜSEYİN AKKAYA**

**DANIŞMAN
DOÇ. DR. ROHAT CEBE**

BATMAN - 2020

TEZ BİLDİRİMİ

Bu tezdeki bütün bilgilerin etik davranış/akademik kurallar çerçevesinde elde edildiğini ve Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez ve Seminer Yazım Kılavuzu kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yapıldığını bildiririm.

DECLARATION PAGE

I hereby declare that all information in this document has been obtained and presented in accordance with academic rules/ethical conduct and Batman University Institute of Social Sciences' Thesis and Seminar Writing Guide. I also declare that, as required by these rules and conduct, I have fully cited and referenced all materials and results that are not original to this work.

Tarih:

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**DOĞU ANADOLU BÖLGESİNİN MALATYA İLİNE BAĞLI, HEKİMHAN
İLÇESİNİN BAŞAK MAHALLESİNDEKİ MÜZİK KÜLTÜRÜ VE
GÜNDELİK HAYATTAKİ YERİ**

Hüseyin AKKAYA

**BATMAN ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ GÜZEL
SANATLAR FAKÜLTESİ MÜZİKOLOJİ ANA BİLİM DALI**

DANIŞMAN Doç. Dr. Rohat CEBE
2020, 88 Sayfa

Bu tez çalışması, Malatya ilinin Hekimhan ilçesinin günümüz adıyla Başak mahallesi eski adıyla Basak köyü halkının kendilerine özgü ürettikleri müzik eserlerini, ağıtlarını ve müziği hayatlarının bir parçası olarak nasıl kullandıklarını gün yüzüne çıkartmak amacıyla hazırlanmıştır.

Müzik kültürümüzün yok olmaya başladığı, kültür miraslarımızın unutulmaya yüz tuttuğu günümüzde, konu alınan köyün ve köy halkının bu duruma direnç göstererek müzik mirasını nesiller boyunca aktarma çabası, insanları bir araya toplamak için müziği bir iletişim aracı olarak kullanması ender rastlanan durumlardan biridir.

Konusu geçen bu köy, kurulduğu dönemlerde yol baskınların arasında kaldığı için “Basak” olarak anılmaya başlanmıştır. Geçmişte yaşayan insanların gördüğü zulüm ve eziyetleri konu alan ağıtların ve türkülerin haricinde, köy halkı müziği dini inanışlarında, kız istemelerinde, düğünlerinde, çocuk oyunlarında, kış yarısı adını verdikleri oyunlarda kısacası hayatlarının her alanlarında kullanmışlardır.

Anahtar Kelimeler: *Kış Yarısı, Koç Salımı, Köy, Müzik Kültürü*

ABSTRACT

THE MUSIC CULTURE IN THE EAST ANATOLIA REGION, THE CITY OF MALATYA, HEKİMİHAN TOWN AND BASAK BOROUGH AND IT'S DAILY PLACE IN LIFE

Hüseyin AKKAYA

**BATMAN UNIVERSITY SOCIAL STUDIES INSTITUTE MUSICOLOGY
DEPARTMENT**

CONSULTANT: Doç. DR. Rohat CEVE

2020, 88 Pages.

This thesis study was prepared to reveal how the people of Başak village, formerly known as Başak neighborhood, today's name of the Hekimhan district of Malatya province, used their indigenous musical works, laments and music as part of their lives.

In today's world where our music culture has begun to disappear and our cultural heritage is about to be forgotten, it is one of the rare cases that the village and the people of the village resist this situation and use music as a means of communication to gather people together.

This village, the subject of which is mentioned, was started to be known as 'Basak' because the road was among the raids in the period when it was founded. Apart from the laments and folk songs about the persecution and persecution of the people living in the past, the village people have used their lives, in short, in their religious beliefs, asking girls, weddings, children's games, and games they give in winter.

Keyword: *Mid Winter, Music Culture, Put, Ram Release*

ÖNSÖZ

Bu araştırmanın yürütülmesinde ilgi ve desteğini eksik etmeyen, göstermiş olduğu anlayış ve sabırla her daim yanımda olduğunu hissettiren değerli danışman hocam sayın Doç. Dr. Rohat Cebe'ye teşekkürlerimi sunarım.

Yüksek lisans eğitimi ders döneminde bana her konuda yardımcı olan hocam sayın Prof. Dr. Mehmet Emin Göktepe'ye, Prof. Dr. Orhan Ahıskal'a tez aşamam süresinde yardımlarını esirgemeyen Arş. Gör. Kayhan Tunç'a, tez araştırma konumun geçtiği Basak Köyü halkına, yardımlarını hiçbir zaman esirgemeyen Hüseyin Arayıcı'ya, müzik hayatıma başlamamda maddi ve manevi desteğini esirgemeyen annem Şenay Akkaya ve babam Hüseyin Akkaya'ya, yüksek lisans dönemi hazırlığım ve çalışmalarım süresince bütün zorluklara rağmen desteğini esirgemeyen kıymetli eşim Birsen Akkaya ve kızım Arya Akkaya'ya sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

ŞEKİLLER LİSTESİ

Tablo 1 Eser Bilgi Fişi-No:1	40
Tablo 2 Eser Bilgi Fişi-No:2	42
Tablo 3 Eser Bilgi Fişi-No:3	44
Tablo 4 Eser Bilgi Fişi-No:4	46
Tablo 5 Eser Bilgi Fişi-No:5	48
Tablo 6 Eser Bilgi Fişi-No:6	50
Tablo 7 Eser Bilgi Fişi-No:7	53
Tablo 8 Eser Bilgi Fişi-No:8	55

Şekil 1 Basak Köyü'nün https://www.haritamap.com/yer/basak-koyu-hekimhan ' dan alınmış görüntüsü	5
Şekil 2 Yolaşana Çıktım	41
Şekil 3 Yaylasına Vardım	43
Şekil 4 Basak Batarmış Ölem	45
Şekil 5 Bu Yalan Dünyadan Göçüp Gidersem.....	47
Şekil 6 Eller Bayram Etti	49
Şekil 7 Gönül Bir Zamanlar sayfa 1	51
Şekil 8 Gönül Bir Zamanlar Sayfa 2	52
Şekil 9 Bacın Öleydi	54
Şekil 10 Bedenim	56
Şekil 11 Kafkas cephesinde savaşa katılan köy halkından bazıları.	68
Şekil 12 Malatya ili Hekimhan ilçesi folklor yarışmasında Basak köyü temsil ekibi.	68
Şekil 13 Düğün zamanında çağırılan yol kardeşi 'bayraktar'	69
Şekil 14 Koç Salımı	69
Şekil 15 Kış Yarısı	70
Şekil 16 Kadınların kıyafetleri	70
Şekil 17 Günümüz kadınların kıyafetleri	71
Şekil 18 Köye özgü 'Nakışlı Çoraplar'	71
Şekil 19 Köye özgü 'Nakışlı Çorap ve Eldivenler'	72
Şekil 20 Duvar süsleri	72
Şekil 21 İğne ve yün eğirme.....	73
Şekil 22 1970'li yıllarda Malatya ili Akçadağ Öğretmen Lisesinde okuyan köy çocukları.....	73

İÇİNDEKİLER

ÖZET	ii
ABSTRACT	iii
ÖNSÖZ	iv
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	v
1. BÖLÜM	1
GİRİŞ	1
1.1 Yöntem Ve Teknikler	1
1.2 Araştırmanın Konusu, Amaç ve Kapsamı	1
1.3 Araştırma Modeli	2
1.4 Araştırmanın Önemi.....	2
1.5 Sınırlılıklar.....	2
1.6 Araştırma Sahası.....	2
2. BÖLÜM	3
2.1 Malatya İlinin Tarihi	3
2.2 Hekimhan İlçesinin Tarihi	3
2.3 Köy (Kırsal Yerleşke) Tanımları	4
3. BÖLÜM	5
BASAK KÖYÜ' NÜN KONUMU VE TARİHÇESİ	5
3.1 Basak Köyünün Yerleşke Konumu	5
3.2. Köy 'ün Adı ve Anlamı	6
3.3 Köy 'ün Geçmişi Hakkında Yaşlılar İle Yapılan Konuşma	6
3.4 Köyün Kuruluşu.....	7
3.5 Köyde Eğitim Öğretim Süreci.....	7
3.6 Sosyal-Kültürel Yapısı Ve Nüfusu.....	8
4.BÖLÜM	10
DİN VE İNANIŞ.....	10
4.1 İnanışlar	10
4.1.1 Alevilik	10
4.1.2 Bektâşilik	10
4.2. Dini Hayat.....	11
4.3. Sünnet	11
4.4 Türbe Ve Ziyaretler	12
4.4.1 Türbe.....	12
4.4.2 Kılıç Ziyareti.....	13

4.4.3 Kaya'nın Önü ziyareti	13
4.4.4 Yolaşan Ziyareti	13
4.4.5 Dokuz Ağaç Ziyareti	14
4.4.6 Kara Taş Ziyareti.....	14
5. BÖLÜM	15
BASAK KÖYÜ'NÜN GELENEK, GÖRENEK VE ADETLERİ	15
5.1. Ad Koyma	15
5.2. Erkek İsmi.....	15
5.3. Kız İsmi	15
5.4. Kış Yarısı	15
5.5. Kız İsteme Geleneği Ve Adetleri.....	17
5.6. Kız Bitirme (Söz Kesme)	17
5.7. Nişan (Şerbet İçme).....	17
5.8. Düğün Adetleri.....	18
5.9. Hedik Dökme	19
5.10. Koç Salımı.....	20
6. BÖLÜM	21
AĞITLAR VE ŞİİRLER, KÖYÜN ŞAİRLERİ VE KALEME ALINAN	21
TÜRKÜLERİ	21
6.1. Ağıt Nedir?	21
6.2. Köyün Şairleri ve Şiirleri	24
6.3. Türküler.....	33
7. BÖLÜM	40
NOTAYA ALINAN ESERLER VE ANALİZ TABLOLARI.....	40
8. BÖLÜM	57
KÜLTÜR ÖĞELERİ.....	57
8.1. Maniler	57
8.2. Bilmece.....	57
8.3. Atasözleri	58
8.4. Karışlar (Beddualar).....	59
8.5. Alkışlar (Dualar)	60
8.6. Köyde Kullanılan Bazı Ağız Özelliği Taşıyan Kelimelerin Tam Türkçe Karşılıkları.....	61
9. BÖLÜM	65
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	65
KAYNAKÇA.....	66

EKLER	68
İNTİHAL RAPORU	74
ÖZ GEÇMİŞ.....	76

1. BÖLÜM

GİRİŞ

İnsanla ve çevresiyle ilgili olan her olgu bilimin konusudur ve insanoğlu bu olguları araştırmak ve kendi yararına yönlendirmek için varoluşundan beri binlerce yıldır bitmeyen bir tutkuyla, sabırla ve özveriyle bilgi üretme çabasını sürdürmüştür. Bilim, yalnızca fiziksel olguları değil, sosyolojik, psikolojik, ekonomik, kültürel ve daha birçok bilgi alanlarını da kapsamaktadır.

Müzik bir iletişim aracıdır ve geçmişi günümüze taşırken, geleceğimizi yapılandıran, genel kültürlenme ve kültürleşme süreciyle insanları, toplumları birbirine yakınlaştıran bir araç olmaya da devam etmiştir. Bu bağlamda araştırmamız etnomüzikoloji bilimiyle yakından ilişkili olup, aynı zamanda bir derleme tez çalışmasıdır.

Malatya ilindeki Alevilik, Bektaşılık kültürü günümüzde birçok araştırma konusunda yer bulmuştur. Bu konuda kısıtlı alanlarda çalışmalar yapıldığı için 1560 yılında zorluklarla kurulan Basak köyünü araştırma konusu olarak seçtim.

Bu çalışma ile Malatya ili Hekimhan ilçesi Basak köyü Alevilik Kültürü'nü müzik dokularını, müziği yaşantılarının nasıl bir parçası olarak kullandıklarını kısmen de olsa bir tez bütünlüğü içerisinde ele alıp yazılı hale getirmeyi amaçladık. Bununla birlikte, konuyla ilgili, bundan sonra yapılacak araştırmalara kaynak teşkil etmesi de en büyük temennimdir.

1.1 Yöntem Ve Teknikler

Kavramsal ve kuramsal çerçevede il, ilçe, konu alınan köyün kuruluş ve tarihi, kültür öğeleri ve yaşantı biçimleri ele alınarak incelendi. Köyde ve köy dışında yaşayan halkın sosyal yapıları, işleyişleri, etkileşimleri, kültür öğeleri, şive özellikleri ve sınırlılıkları işlendi. Yine söz konusu grubun çıkış noktasının saptanması açısından, göçlerin başladığı tahmin edilen coğrafyaların sakinlerinden ve çeşitli yazılı kaynaklardan alınan alıntılar işlendi. Alan çalışmasında nitel araştırma yöntemi ile yapılan ikili ve çoklu görüşmelerde elde edilen kayıtlar, dokümanlar çeşitli karşılaştırmalarla analiz edilerek ve bazı köye özgü eserlerin ilk elden notaya alınıp analizleri yapılarak sunuldu.

1.2 Araştırmanın Konusu, Amaç ve Kapsamı

‘Doğu Anadolu Bölgesinin Malatya İline Bağlı, Hekimhan İlçesinin Başak Mahallesiindeki Müzik Kültürü Ve Gündelik Hayattaki Yeri’ konulu tez çalışmasında, tarihsel süreçlere ilişkin yaklaşımların yerel, mahalli arşivlerden ve köy halkının anılarında miras olarak kalan bilgilerin taranması, günümüzde birlikte yaşadıkları topluluklarla olan sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel ilişkilerinin incelenerek kültür,

yaşayış biçimleri ve üretkenlikleri bağlamında ele alınarak incelenmesi, müziğin hayatlarındaki yerinin, müzik kültürlerinin incelenmesi, çeşitli eserlerinin notaya alınması ve analizlerinin notaya alınıp analizlerinin yapılmasıyla arşivlenmesi amaçlanarak yapılmıştır.

1.3 Araştırma Modeli

Araştırma süresince literatür taraması, alan araştırması röportaj ve betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Alan araştırmasından elde edilen veriler, veri analizi ile notaya alınıp tez olarak sunulmuştur.

1.4 Araştırmanın Önemi

Günümüz teknoloji çağıyla birlikte yok olmaya başlayan kültürlerin, azalan değer varlıklarımızın tekrar gün yüzüne çıkması, bizlere kalan sözlü ve yazılı müzik eserlerinin notasyonlandırılması literatüre katkısı açısından önemlidir.

1.5 Sınırlılıklar

Türkiye’de Alevi Bektaşilik inancıyla yaşayan insanların ve toplulukların kültürel yaşantılarına ve müzik yaşantılarına bakıldığında farklılıkların olduğu görülmektedir. Bu farklılıkların çeşitliliğinin geniş kapsamlı olmasından hareketle araştırma Malatya ilinin, Hekimhan ilçesinin Başak Mahallesi ile sınırlandırılmıştır.

1.6 Araştırma Sahası

Araştırmada Malatya ilinin, Hekimhan ilçesinin Başak Mahallesi’nin müzik kültürleri, yaşantıları, müziği hayata empoze ediliş biçimleri, farklı gelenek ve göreneklerine yönelik derleme çalışması yapılmıştır.

2. BÖLÜM

İL, İLÇE TARİHİ VE KÖY TANIMLARI

2.1 Malatya İlinin Tarihi

'Malatya; Erzincan, Elazığ, Diyarbakır, Kahramanmaraş ve Sivas illeri ile çevrilidir. Hem kendisi hem de komşu olduğu iller, türkü dağarcığı bakımından oldukça zengindir. Medeniyetlerin doğduğu Avrasya'yı bir uçtan öteki uca kat edip Avrupa'nın batısı ile Asya'nın doğusunu birleştiren ve medeniyetlerin yayılma yolunu ifade eden eksen Anadolu'dan geçmektedir. Avrasya'nın bu uzun doğu batı eksenini boyunca toplumlar arası hareketlilik yoğun olarak hep olmuş, bu hareketlilik toplumsal rekabet, savaş ve göçlere sebep olmanın yanında aynı zamanda da toplumsal ve teknik yeniliklerin bu eksen boyunca yayılmasını sağlamıştır. İşte adeta medeniyetleri taşıyan bu eksen Anadolu'dan geçerken yoğunlaşarak ve daralarak Anadolu'yu medeniyetler köprüsü haline getirmektedir. Bu özellik Anadolu'yu tarihin ilk çağlarından beri medeniyetler beşiği haline getirmiştir. Bu nedenle Anadolu'nun her taşı tarih kokan bir yeryüzü cennetidir.' (www.malatya.gov.tr, 2019)

Malatya'nın tarihi Hititlere dayanır. Merkez ilçenin 4 km yakınında Aslantepe Höyüğü'nde M.Ö. 8. asra ait Hitit Sarayı çıkmıştır. Hititlerden sonra bu bölgeye Hitit asıllı Kargamış Krallığı, Mitanniler, Hurriler, Sami Babilleri, Asurlular, Medler ve M.Ö. 6. asırda Persler, daha sonra Kommagene Krallığı, Pontus Krallığı, Patlar, Sasaniler ve Romalılar hâkim olmuştur. M.S. 395'te Roma İmparatorluğu ikiye bölününce Malatya, Doğu Roma'nın (Bizans) payına düşmüş, Bizanslılar Malatya'yı eyalet merkezi yapmıştır. Habib İbn-i Mesleme komutasındaki İslâm ordularının Malatya'yı fethetmesinin ardından kent 655-712 ve 735-757 arasında 79 sene İslâm Devletinin sınır şehri olmuştur. İslâm Devletindeki iç çekişmeleri fırsat bilen Bizanslılar, Malatya'yı işgal etmişlerse de 1071 Malazgirt Savaşı'ndan sonra 1085'te Selçuklular Malatya'yı fethetmiştir. Malatya, 1135-1175 seneleri arasında 40 sene boyunca Selçuklulara bağlı Danişmendoğulları'nın başkenti olmuştur. Kent, Selçuklulardan sonra İlhanlılara ve daha sonra Memlûklulara geçmiş, 1516'da Yavuz Sultan Selim Han Memlûk Devletine son verince Malatya, kesin olarak Osmanlı Devleti'ne katılmıştır. Osmanlı Dönemi'nde Malatya, merkezi Maraş olan Dulkadir Beylerbeyliğinin (eyaletinin) beş sancağından biri olmuş, 18. yy ortalarında iç ayaklanmalar sebebiyle Kahramanmaraş'tan ayrılarak Diyarbakır Eyaleti'ne bağlanmıştır. Tanzimat'a kadar sönük bir devre geçiren Malatya Tanzimat'tan sonra Ma'mûret'ül-Aziz Eyaleti'nin üç sancağından birinin merkezi olmuştur. Birinci Dünya Savaşı başında İç Anadolu'nun merkez şehirlerinin büyüklerinden biri hâline gelmiş ve Cumhuriyet Dönemi'nde il olmuştur. 1931'de demiryolunun Malatya'ya varması ve 1937'de şehrin demiryolu ile Sivas'a bağlanması kalkınmasının yolunu açmıştır. (www.malatya.gov.tr, Malatya Valiliği, 2020)

2.2 Hekimhan İlçesinin Tarihi

Doğu Anadolu bölgesini İç Anadolu bölgesine bağlayan ve sınır ilçesi olan Hekimhan bölgesi köprü görevinde bulunduğu için tarihi boyunca birçok medeniyete ev sahipliği yapmış ilçe Danişmentler, Selçuklular ve Osmanlılar için çok büyük önem taşımıştır.

Hekimhan ilçesinin bir yerleşim yeri olarak “1656- 1661” yılları arasında Köprülü Mehmet Paşa tarafından kurulduğu bilinmektedir. Kuruluşu tamamen askeri amaçlıdır. İlçe merkezindeki kitabeden Selçuklular devrinde yapıldığı anlaşılan eski bir hamam mevcuttur.

Halen halk dilinde “ TAŞHAN” olarak bilinen bu handa Mısırdan Malatya ‘ya sürgün edilip Malatya da cezasını çektikten sonra İstanbul ‘a dönmekte olan Emrullah isimli hekim bir süre konaklamış, konakladığı bu süre zarfında hanın yıkılan yerlerini tamir ettirerek üzerine ismini yazdırmıştır. Daha sonraları konaklamaya gelenler, üzerindeki yazıyı okuyarak tamir ettiren kişiye izafeten ‘Hekimin Hanı’ demeye başlamışlar, bu isim zamanla değişikliğe uğrayarak ‘HEKİMHAN’ şekline dönüşmüş.

İlçe çevresindeki köylerde bulunan eski eser kalıntılarından genelde ilçe tarihinin eskilere dayandığı, eski İpekyolu ve LİKYA Kralı GİGES tarafından yaptırılan “KRAL YOLU “ nun ilçeden geçtiği bilinmekte olup, hatta Etiler ve Persler arasında yapılan KADEŞ Savaşı’nın İlçeye bağlı BOĞAZGÖREN köyünde yapıldığı yörede halen mevcut kitabelerden anlaşılmaktadır. İlçe merkezi 16. Yüzyıldan beri köy olarak Keban’a daha sonra bucak olarak Akçadağ’a 1915 yılında ise ilçe olarak Malatya ‘ya bağlanmıştır. (<https://basakkoylum.tr>, 2019)

2.3 Köy (Kırsal Yerleşke) Tanımları

Yerleşme; İnsan topluluklarının barınaklarını, kendi kültür değerleri oluşturup, yarattıkları çevreyi, insan yaşantısını ve eylemlerinin oluşturduğu dışa bağımlılığını azaltıp kendi geçim şartlarını kurduğu alanın tümünü kapsayan geniş bir kavramdır.

Kırsal yerleşme; Ekonomisi tarıma dayanan, geniş aile yapısının, yüz yüze komşuluk ilişkilerinin var olduğu, bu nitelikleriyle kentsel yerleşmelerden ayrılan toplulukların yaşadığı yerleşmeler anlatılmaktadır. ‘Köy’ adı verilen bu yerleşimler, diğer yerleşimlerden ayrı coğrafya, ekoloji alanlarında yerleşmiş, kendisine özgü bir iş gücü, toplumsal örgütlenmesi, kültürü, geçmişi bulunan, kentten az nüfuslu toplum birimleridir. (GERAY, 1974)

Ülkemizde kent ve kır yerleşmeleri genellikle nüfus sayısına göre ayrılmaktadır.

3. BÖLÜM

BASAK KÖYÜ' NÜN KONUMU VE TARİHÇESİ

3.1 Basak Köyünün Yerleşke Konumu

Basak köyü günümüz adıyla Başak köyü (Mahallesi), Malatya ilinin Hekimhan ilçesine bağlıdır. Köy Hekimhan ilçe merkezine 15 kilometre uzaklıkta olup yakınlarında ülkemizin büyük demir madenlerinden biri olan Hekimhan Demir Çelik Madenine 8 kilometre bir mesafededir. Başak Köyü Malatya şehir merkezine uzaklığı yaklaşık 73 kilometre olup gerek ilçe belediyesine bağlı ulaşım araçları ile gerek yerel taşımacılık araçları ile ulaşımı kolaydır. Misafirhane gibi konaklama imkânı bulunmayan köyde dışarıdan gelen misafirler istedikleri halde köy halkının evlerinde veya Hekimhan ilçesinde bulunan konaklama alanlarında kalabilmekte olup gün içerisinde günde 2 defa olmak üzere ilçeden köye ulaşım sağlanmaktadır.

Şekil 1 Basak Köyü'nün <https://www.haritamap.com/yer/basak-koyu-hekimhan> ' dan alınmış görüntüsü

3.2. Köy 'ün Adı ve Anlamı

Günümüz adıyla Başak köyü eski adıyla Basak köyü olarak bilinmektedir. Köye bu adın verilme nedeninin bir kaç farklı hikâyesi vardır. Bu hikâyelerden birisine göre köye yerleşmeden evvel eşkıyalık yaparak geçinen ve köyün kurucuları arasında bulunan dört şahsın yapmış oldukları baskın eylemlerinden gelmektedir.

Diğer bir hikâye ise çevredeki toplulukların bölgeye yeni yerleşen bu kişileri bölgeden uzaklaştırmak amacıyla çevre köylerinin yaptıkları 'köy baskını' gibi planlar ve girişimler sonucu köyün isminin Basak olarak kaldığıdır. Köye Basak, halkına ise Basaklılar denmesinin diğer bir rivayeti de buna bağlanmaktadır.

Basak adı, bu eylemlere göre verilen bir adlandırma olacağı rivayeti yanında coğrafi bir yer ismi, eski bir Türk ve Osmanlı yerleşim yeri adı veyahut kişi adı olması da muhtemel olduğu gibi yazılı bir kaynak bulunmadığından köyün yaşlıları ile yapılan görüşmeler sonucu ortaya çıkmıştır.

'Tarihte basmak eyleminden türemiş topluluk adları da mevcut olduğu gibi bunlardan birisi de Dulkadır Eli'nin Karaca Oymağının **Yol Basanlı** obasıdır. Basak Halkının Karaca ile ilgisi bu olasılığı destekler niteliktedir. Dulkadirli elinin Hasan Çelebi çevresinde başta gelen bir topluluk olduğunu da bilinmektedir. Basak'ın aynı zaman da kişi ve yer ismi olma ihtimalide bulunmaktadır. Basak'ın kişi adı olduğuna tarihten bir örnek vermek gerekirse Osman Beyin ilk ataları arasında bu adda birini söyleyebiliriz.' (Hamza AKSÜT Hasan Çelebi ve Çevresi Tarihi, 1998)

3.3 Köy 'ün Geçmişi Hakkında Yaşlılar İle Yapılan Konuşma

Köyün geçmişi ve kuruluşu hakkında insanların zihnindeki bilgiler hala canlıdır ve resmi kayıtlar da bulunan bilgilere bir hayli yakındır. Bu konuda köyün yaşlılarından Fahi İsmail ile yapılan yaklaşım iki saatlik konuşmaların derlenmesi sonucu elde ettiğim bazı bilgiler;

'Baş Kınıklı Veli Dede'ye kulak misafiri oldum. Dedelerimiz tam olarak bilinmeyen bir tarihte Gözögün '*Hekimhan Kocagöz'ü Belde*' den beşkardeş olarak çıkıp Zurbahan'nın güneydoğu eteğinde Salıcık ile Budaklı arasındaki mıntıkada yer alan pınarda konaklamışlar. Gözögün'den çıkmalarının sebebi; babalarının bir kavgada öldürülmüş olması ve bunun sonucunda büyük kardeşin burayı terk etmesiyle birlikte diğer dört kardeş de büyük abilerinin peşine düşmüşler ve annelerini geride bırakarak uzun bir süre bu mıntıkada kalmışlar.

Bu arada büyük olasılıkla kız kaçırma olarak tahmin edilen Salıcıklı ile kavgalarında büyük kardeşle birlikte bir kişi de Salıcıklı 'da ölmüş ve burada da tutunamayan kardeşler, Zurbahan'nın kuzeybatı eteğinde Bilfer Pınarı yanında konaklamışlar. Bir süre konakladıktan sonra şuan ki adıyla Güveç Mahallesi eski adıyla Güvenç köyünden de dul bir kadın kaçırmışlar ve burada da tutunamayınca, şu an köyün doğusunun üst tarafındaki tepede bulunan Gündeliğine sığınmışlar. Ortamın sakin olduğu zamanlar çayır ve çalılık olan Çetin Çayır'a inerek ihtiyaçlarını karşılayan dört kardeş sıkıştıkları zamanlarda tekrar gündeliğine sığınmışlar.

Kızıl bel, Aşağı Dere, Kös Ali, Ağ Taş, Şekerliden Kangal ve Sivas'a uzanan kervan yolu vasıtası ile ardıç, kömür satarlarmış ve köylere baskınlar düzenleyerek yaşamlarını sürdürmüşler. Şimdiki köy yeri ve civarı sık ormanlık alan olduğundan dolayı geçilmesi zor bir alan olduğundan daldan dala atlayarak kimselere görünmeden Kara boğaza varırlarmış. Zamanla şimdiki köyün bulunduğu alana inerek yerleşmeye

başlamışlar. Bu sıra köye alevi Dedeleri gelmiş. Dedeler geldikten sonra tarım ve hayvancılık başlamış ve ulaşım için köye ilk köprüyü de Veli Dede yaptırmış. Bu köprü o günden bu güne defalarca su altında kalıp çeşitli afetler geçirmesine rağmen yıkılmamış. Köye ilk gelenlerden olan Maha Dede'nin diktiği cevizler ise halen durmaktadır.

Köyün yerleşimine ve tarıma geçilmesinde dedelerin çok büyük etkileri olmuştur. Köye yerleşen ve tarım ile uğraşmaya başlayan Dedelerden etkilenen dört kardeş sonradan toprak işlemeye başlamışlar. Çoğu zaman Dedelerin kapısında, tarlasında çalışmışlar talip olmuşlar. Bu dört kardeş sonradan Manen Dedelere bağlanarak hürmet etmeye başlamışlar.' (İsmail, 2019)

3.4 Köyün Kuruluşu

'Köy tahminen 16. yüzyılın ilk yarısında kuruldu. 1560 tahririnde Basak, Akçadağ Nahiyesine bağlı 6 haneli bir köydür. Vergiye tabi erkek sayısı 6'dır. Bu 6 kişiden yalnızca birisinin çift araziye kullandığı görülmektedir. 4 kişi evli topraksız, bir kişi ise işsizdir. Köye biçilen yıllık vergi 1.200 akçedir. Vergiye tabi 6 kişinin adları ise şöyledir:

Pir Nazar'ın oğulları İsmail ve Mansur, Mustafa'nın oğulları Ali ve İbrahim, Salih'in (Sali) oğlu Aşık (Aşıt), Seydi Ahmet oğlu Hüseyin, bu kişi Karaca köyünden Basak'a daha sonraları yerleşen Dedelerden olsa gerek bir önceki kuşak, Pir Nazar, Mustafa, Sali ve Seydi Ahmet olmak üzere 4 kişidir. Bu durumu ile Basak, yeni kurulmuş bir köy görünümündedir. Günümüzde Basak'ta beş sülale vardır: Aşıt Uşağı, Şefeli Uşağı, Hamus Uşağı, Haydar Uşağı ve Dedeler. Osmanlı vergi nüfusu listesinde 1560 Aşıt gibi özgün bir adın yer alması dikkat çekicidir. Bu ad aynı zamanda köyü kuran kişilerden birinin adı, belki de Aşıt'ın kendisidir. ' (www.basakkoyu.org/tr, 2019)

'Köyün kuruluşuyla ilgili bilgiler içeren yazılı bir kaynak bulunmamaktadır. Bu sebepten dolayı bu dört kardeş kimler olduğuyla ilgili Anadolu'ya yapılan Türk akınlarının 9. yy' da başladığını düşünürsek ve bölgede giderek etkinliğini arttıran Türk boylarını göz önünde bulundurduğumuzda bu kardeşlerle ilgili bazı cevapları elde etmiş olabiliriz. Gerek konuştukları dil ve gerek taktıkları adlara baktığımızda ve de köye daha sonra yerleşen Dedeler sülalesinin bunları Türk olarak andıklarını dâhil ettiğimizde dört kardeşin kimlik sorununu kolayca çözülmüş olur.' (AKSÜT, 2002)

3.5 Köyde Eğitim Öğretim Süreci

Köy halkı yeni Türkçe ile ilk olarak köyde bulunan evlerden biri olan Abisin Ağanın Evinde tanışmışlardır. Köyün ilk öğretmeni ise Budaklı Besim Hocadır. Köye ilkokul köylü ve devletin işbirliği ile 1930'da Kızıl Bölük (*Kuş Oturağı*) mevkiinde kurulmuştur. Köyün öğretmenlerinden olan ve köyde doğup, büyüyen Hüseyin ARAYICI ile köydeki eğitim-öğretim süreci ile ilgili yapılan yaklaşık bir buçuk saatlik röportajın derlenmesi sonucu elde ettiğim bazı bilgiler;

'Okulda görev yapan ilk öğretmenler, Tercanlı Celal Gelik, Mustafa Hoca'dır. Bu okul birkaç yıl sonra heyelan sonucu yıkılmış eğitim-öğretim bir müddet köy evlerinde devam edilmiştir. 1941'de köyün önüne yeni bir okul yapılmış bu okulda toprak kayması sonucu kullanılmaz hale gelerek terk edilmiştir. Yine eğitim-öğretime bir müddet köy evlerinde devam edilmiştir.

Daha önce okulların kurulduğu yerin yakınına 1953'te yeni bir okul daha yapılmıştır. Bu okula ilk kayıt 1953'te yapılmış ve ilk kayıt olan kişi ise Ali Arayıcıdır. Okul ilk mezunlarını 1960'ta vermiştir.

1970'li yıllardan sonra öğrenci mevcudu 3000'ün üzerine çıkmış ve bu yıllarda okulda 11-12 öğretmen görev yapmıştır. Öğrenci sayısının artması ile birlikte eğitim – öğretime bazı köy evlerinde de yapılmaya devam etmiştir.

1982'de “Sarı Taş” mevkiinde şuan kullanılan 2 katlı 9 derslikli betonarme okul binasında eğitim-öğretime devam edilmiştir. Köyde İlk ve Ortaokul 1978 yılında Belen mahallesinde açılmış ve 1990 yılına kadar Belendeki üç sınıflı köy yapımı bina ortaokul binası olarak kullanılmıştır. 1991-1992 yılında yeni üç sınıflı betonarme ortaokul binasında eğitim-öğretim yapılmıştır. Okul ilköğretim olunca şimdiki okul binasına geçilmiştir.

2004 yılında Hekimhan kaymakamımızın da yardımları ile Ana Sınıfı eğitim-öğretime başlamıştır. Okul, eğitim araç- gereç ve donanımları açısından yeterli teknik düzeydedir. En önemli sorun ise okulda sık sık gerçekleşen öğretmen değişiklikleridir. Okulun rüzgâra açık olması ve köyün dışında bulunması soğuk kış günlerinde öğrencilerin okula gidiş-gelişlerinde ve ulaşımında sorun yaratmaktadır.

Köy okulu, ilgili kurumların destek ve yardımları, köy halkının yardımları, okul öğretmenleri ve okul müdürü Aslan Akkaya'nın da öz verili çalışmaları ile eğitim ve öğretime elverişli şartlara kavuşturulmuştur.

Şuan okulda 59 öğrenci, Fen Bilgisi, Türkçe, Matematik, Sosyal Bilgiler, Ana Sınıfı ve Sınıf Öğretmenliği branşlarında olmak üzere altı öğretmen ve bir hizmetli; dokuz derslik, fen bilgisi ve bilgisayar laboratuvarı, kütüphane, spor odası ile eğitim-öğretime devam edilmektedir.

Köy halkına bakıldığında birçok bireyin yurt dışında yaşamayı yaşadıkları ülkelerde işletme sahipliği olmakla birlikte birçok iş kolunda faaliyet göstermektedirler. Türkiye’de yaşayan köylüler genelliği öğretmenlik olmak üzere doktor, avukatlık, hemşir-hemşire, ebe gibi mesleklerin yanında el becerisi gerektiren marangoz, mobilya ustası, motor ustası gibi mesleklerde de faaliyet göstermektedirler.

Köy halkı eğitim-öğretime çok önem verdiği için eski dönem olan öğretmenlere bakıldığı birçoğu zamanla köye tekrar dönüp köyde eğitim-öğretim gören çocuklar için kendi köy okullarında çalışmışlardır ve çalışmaktalar.’ (ARAYICI, Eğitim Öğretim Süreci, 2019)

3.6 Sosyal-Kültürel Yapısı Ve Nüfusu

Eski bir yerleşim birimi üzerine kurulmuş olan köyün bulunduğu yerleşke üzerinde, yakın dönem Ermeni yerleşim yerlerinden kalıntılar bulunmaktadır. Günümüzde de halkın tamamı Alevi-İslam-Türk tabirine sahip sosyal-kültürel öğelerini barındıran bir topluluk olarak yaşamlarını sürdürmektedirler.

‘1894-1896 Ma’mûret’ül-Aziz Salnamelerinde Basak köyü ’nün Hekimhan’a bağlı ve 208 nüfuslu bir köy olduğu belirtilmektedir.

Toplam erkek nüfus 128

Kadın Nüfus 80’dir.

Bu dönemde Ermeni varlığına ait hiçbir kayıt bulunmamaktadır.’ (IŞIK, 2005)

Son nüfus sayım sonuçlarına göre köyde 2085’den fazla insan yaşamaktadır. Köyde 60’lı yılların sonu ve 70’li yılların başından itibaren Avrupa’ya işçi göçleri yaşanmıştır.

Yurt içinde Ankara, İstanbul, İzmir gibi başta büyük şehirler olmak üzere yurdun dört bir yanına göçler olmuş, bunun yanında yurtdışında Almanya, Fransa, Hollanda, Belçika gibi Avrupa ülkelerine göçler gerçekleşmiştir. Gurbetçi Basaklı sayısı toplam 5400’den fazladır.

Köyde 1970’den sonra dışarıya yoğun bir işçi göçü başlamıştır. Bu göçün nedeni verimli arazilerin dar olmasına bağlı olarak ekilip-dikilebilen toprakların nüfusun artışına bağlı küçük parçalara bölünmesi ve küçük toprakların insanların geçinme ihtiyaçlarını sağlayabilmesinde yetersiz kalmasıdır. Son yıllarda gözlemlenen göçler ise daha çok ailelerin çocuklarını okutmak, daha fazla sağlık ve diğer çeşitli hizmetlerden faydalanma amacıyla yapılan göçlerdir.

‘Son sayımlara göre Basak Mahallesiindeki nüfus ve dağılışı şu şekildedir;

Toplam Nüfus: 410

Erkek Nüfusu: 189

Kadın Nüfusu: 221’ (www.nufusune.com, 2020)

4.BÖLÜM

DİN VE İNANIŞ

4.1 İnanışlar

4.1.1 Alevilik

‘Alevi: Hz. Ali’ye bağlılık noktasında birleşen çeşitli dinî ve siyasî gruplar için kullanılan bir terim olup sözlükte “Ali’ye mensup” anlamına gelmektedir. Ayrıca siyasî, tasavvufî ve itikadî anlamda kullanılmıştır. (OCAK, 1989)’

‘Sönmez Kutlu; “Aleviliğin Dini Statüsü” isimli makalesinde ‘Alevi’ kelimesinin kök anlamının, tarihsel akış içerisinde farklılaşarak genişlediği tezini işlemiştir; “Arapça bir sözcük olan Alevi, sözlükte " Ali'ye mensup, Ali taraftarı, Ali'yi seven, sayan ve ona bağlı olan, Ali'ye ait ve Ali'nin soyundan gelen" gibi çeşitli anlamlara gelmektedir.’ (Sönmez Kutlu, 2012)

‘Kelimenin ıstılahı manası gelince farklı anlamlar yüklenmiştir. Örneğin Hz. Ali vasıtasıyla Hz. Muhammed’e ulaşan Bektaşî, Mevlevî, Kadiri gibi tarikatlara Alevî denilmiştir. Alevî adının Şîa ile aynı anlamda kullanıldığı da olmuştur. Buna göre Alevî, Allah ve Hz. Peygamber tarafından Hz. Ali’nin Hz. Muhammed’den sonra halife tayin edildiğine inanan ve imametın sonsuza kadar Fatıma’nın neslinden gelenlerde olduğuna inanan topluluklara verilen isimdir. Hatta zamanla, Hz. Ali’nin soyuna tâbî olan siyasi-dini gurupların adı olmuştur. Anadolu ve Balkanlar’da yaşayan, önceleri Kızılbaş, Işıklar, Abdallar, Torlaklar, Hurufiler, daha genel anlamda da Kalenderî ve Bektaşî adıyla bilinen dini-mistik topluluklar için Alevî ismi, Türk ve batılı araştırmacılar tarafından 19. asırdan sonra kullanılmaya başlanmıştır.’ (Sönmez Kutlu, 2012)

‘Alevî teriminin gerçek manası, Hz. Ali hakkında ki inanışlarla ilgilidir. Çoğunlukla Şîîler ve Şîa içinde oldukları düşünülen bazı mezhepler, Alevî ismini alırlar. Örneği Zeydiyye, İsnâ’aşeriyye gibi ılımlı Şîîler’le birlikte Beyânîyye, İsmâîliyye ve Bâtîniyye üyeleri Alevî diye tanınırlar. Fakat günümüzde Alevîler olarak bilinen iki inanç bulunmaktadır. Bunlardan biri, bugün çoğunlukla Lübnan, Suriye, Hatay çevrelerinde var olan Nusayrîliktir. Bir diğer oluşum ise XIII. yüzyılda Anadolu’daki etnik ve sosyal-dinî münasebetler nedeniyle meydana gelen Kızılbaşlık’tır. Bu mezhepten olanlar Osmanlı arşiv belgelerinde Kızılbaş veya Râfîzîler diye geçmesine rağmen bunlar kendilerine Alevî adını vermişlerdir.’ (OCAK, 1989) Alevîlik bu inançların geneline verilen adıdır.

4.1.2 Bektaşîlik

‘Bektaşîlik, XIII. yüzyılda Kalenderîlik içinde teşekküle başlayıp XV. yüzyılın sonlarında Hacı Bektaş-ı Velî ilkeleri etrafında Anadolu’da meydana gelen bir tarikattır. Bektaşîliğin ilk temsilcileri diyebileceğimiz Rum Abdalları zümresinin başlangıçta değişik inançlara sahip oldukları, bu topluluğun Vefâî, Kalenderî, Yesevî ve Haydarî dervişlerinden oluştuğu artık bilinmektedir. Hacı Bektaş’ın bir Haydari olduğu ve Vefâî şeyhi Baba İlyas’ın dervişi olduğu sanılmaktadır. İkinci olarak Vilâyetnâme’de Ahmed

Yesevî ve Kutbüddin Haydar’la ilgi kıssalar, Yesevîlik ve Haydarîliğin Bektaşîliğin oluşumundaki rolünü ispat etmektedir. Yine de bu oluşumda en büyük pay Kalenderiye’nindir.’ (Ocak, 2002)

‘Bektaşîlik anlayışı, Türk halk kültürü içinde olduğu kadar Türk sosyal hayatı içinde de önemli bir yere sahiptir. Sevgi ve hoşgörü felsefesiyle hareket eden Bektaşîlik Anadolu’da hızlıca yayılmıştır. Ritüellerinde eski Türk inançlarından izler taşıyan Bektaşîlik anlayışı, zamanla gelişerek ve yaygınlaşarak Türk toplumunda önemli derecede kabul gören tasavvufî bir akım haline gelmiş. Zengin Türk sosyal hayatı ve tasavvufî inanç mozaîği içerisinde Osmanlı zamanında popüler bir Türk tarikatı olmuştur.’ (ÖZCAN, 2003)

‘Bektaşîlik, Hacı Bektaş Veli’ye bağlı olan, O’nun yolundan giden anlamına gelmektedir. Yollarının, tariklerinin Pir’i olarak Hacı Bektaş Veli’yi kabul ederler. Bektaşî Tarikatı’nın usul ve erkânına uygun bir yaşayışa sahip olmalarına, Ehl-i Beyt sevgisi, tevella ve teberra prensibi gibi hususlara bağlı olmalarına bakarak, Bektaşîlere, Alevi denilebilir. Türkiye’de her Bektaşî Alevi olduğu halde, her Alevi, Hacı Bektaş’ı “Horasan Ereni” sayıp, hürmet etmesine rağmen Bektaşî değildir. Bu yüzden, “köy Bektaşî’si”, “şehir Bektaşî’si” ayrımı yapılmaktadır. Köy Bektaşîlerine “Alevi” denildiği halde, Şehir Bektaşîlerine “Bektaşî” denir.’ (ERSÖZ, 2014)

4.2. Dini Hayat

Köy halkının tamamı İslam dinine tabidir ve bağlıdır. Bektaşî kültürünün ve yaşam felsefesinin etkisi tümüyle görünmektedir. Kalplerinde büyük bir ehli beyt ve on iki imam sevgisi yaşadıklarını her seferinde dile getiren köylüler hayatlarının her alanına da bunu kolayca yansıtabilmişler. İbadethane olarak köyde bir şahsın evini cem evi olarak kullanmaktadır ve 2019 yılı son çeyreğinde devlet desteği ile köye bir cem evi yaptırılmaya başlanmıştır.

Geçmiş yıllarda köyde din eğitimi önemli ölçüde köy büyüklerinden Hüseyin Aslan, Ali Öz Koluvaçık, Veli Koluvaçık, Abbas Koluvaçık ve gerçekten bilgin insanların katkıları ile verilmiş.

Cem törenleri ile alakalı köyün yaşlı kişileri ve âlimleri ile yapılan görüşmelerde; Yüz yüze durulan, toplu halde dara durup hak isteme esasına dayanan Cem görgüleri, toplu olarak en son 1957 yılında yapılmış ve daha sonralarında her kabile kendi arasında yapmaya devam etmiştir.

4.3. Sünnet

Sünnet denince akla ilk geleneklerden biri kirveliktir. Kirvelik saygı duyulan ve hürmet edilen bir gelenek olarak günümüze kadar yaşamıştır. Kirve çocuk doğmadan önce veya çocuk doğduktan sonra çocuğun babasının en yakın arkadaşı, aile dostlarından birisi veya aileye yakın olan kişilerden bir kişi olarak belirlenir. Kirvelik kişiler arasındaki ilişkiyi, samimiyeti ve yardımlaşmayı arttırdığı gibi ömür boyu süren bir gelenektir.

Çocuk sünnet ettirileceği zaman kirveye önceden haber verilir. Sünnet düğünleri ailelerin isteğine bağlı olarak yarım gün, bir gün ya da daha fazla sürebilir. Bu düğünlere eş, dost ve bütün akrabalar davet edilir. Davetlilerde hediyeleri ile düğüne katılır. Çocuk sünnet ettirilirken de kirvenin kucağına oturtulur.. Köyün hocası da burada hazır bulunur. Salavat getirilerek sünnet edilir. Sünnet edilen çocuk bir yatağa yatırılır. Bundan sonra sünnet düğünü bir müddet daha devam ve merasim son bulur.

4.3 Ölüm (Taziye)

Basak köyündeki cenaze merasimleri diğer çevresinde bulunan yerleşkelere göre bir takım farklılıklar göstermektedir. Her ölüm sonrasında olduğu gibi ölüm olaylarında büyük yas ve matem tutulmaktadır. Eş, dost bütün akraba ve köy halkı o ailenin acısını paylaşır ve o aileye moral verir. Büyük bir yardımlaşma ile cenaze işleri halledilir ve cenaze sahiplerine hiçbir iş yaptırılmaz. Defin işleri için mezarlığa gidilirken her giden, mezara koymak için yanında bir taş götürür. Cenaze namazından sonra naaş defnedilir. Defin işlemlerinden sonra hoca ve yanında özellikle üç kişi kalır, dönüşte kuran okunur.

Komşular cenaze evine yemek götürür. Bir müddet cenaze evine gelen misafirler ile koşmuşlar ilgiler. Her akşam dua okunur. Üç gün sonra yemek yapılır. Komşular çağrılır ve yemek verilir. Kırkında ve Elli ikinci gecesinde de yemek yapılır ve kuran okunur. Bir kaç yıl boyunca bazı cumalar yemekler yapılır ve Kur'an okunur. Cenaze evinde 40 gün yas tutulur. Televizyon izlenmez eğlence vb. türden faaliyetlere yer verilmez. Bu uzun süre boyunca ölünün annesi ya da eşi siyah tülbent takar, siyah elbiseler giyer. Yaşlı insanlara bakıldığında yakınına kaybeden kadın kişi ömrü boyunca siyah tülbent takar. Komşular her akşam şeker çay, gibi gıda türü malzemeler ile yas almaya giderler.

Bir inanç olarak o evden bir daha cenaze çıkmaması için ölünün yattığı yere bir ocak taşı konulur. Ölünün elbisesi içeriden dışarıya kadar. “can cık, can cık” diye silkelenerek götürülür. Ölünün elbiseleri mezarının başında yakılır ve külü mezarının yanına gömülür. Ölünün yıkanması için su kaynatılan kazan dışarıda ağzı yere gelecek şekilde kapalı durur. Akşam altına bir çıra yakılarak içeri alınır. Bu da daha acı yaşamamak aydınlığa kavuşmak için yapılır.

4.4 Türbe Ve Ziyaretler

Kutsal mekân tanımı:

Kutsal kavramı/kelimesi, Türkçe ‘de şu farklı anlamları içermektedir:

- “1. Güçlü bir dinî saygı uyandıran veya uyandırması gereken, kutsî, mukaddes.
2. Tapınılacak veya yolunda can verilecek derecede sevilen, kutsî, mukaddes.
3. Bozulmaması, dokunulmaması, karşı çıkılmaması gereken, üstüne titrenilen.
4. Tanrıya adanmış olan, tanrısal olan” (TDK, 2005)

4.4.1 Türbe

‘Türk toplumlarında aktüel dini hayata ilişkin akademik çalışmalarda, özellikle halk arasında, geleneksel dini unsurların oldukça ağır bastığı görüşü sıkça dile getirilmektedir. Sözlü kültüre dayalı yerel adetler, mistik öğelerle İslami öğelerin iç içe girdiği bir tür halk dindarlığı güçlü bir şekilde egemendir ve halkın yaşam tarzı ve kültürü ile işlevsel bir biçimde bütünleşmiştir. Dolayısıyla halk dindarlığı konusunun, Türkiye’deki Müslümanların dini hayatını anlamada büyük bir yeri ve önemi bulunmaktadır.’ (ARSLAN, 2003)

‘Halk dindarlığı çerçevesinde yapılan ziyaretlere temel olan konu; yatır, türbe, kümbet, tekke, ziyaret, dede mezarı gibi çeşitli isimlerle anılan ve çoğunlukla kendilerine velî, evliya, eren, ermiş, âbid, zâhid, âlim, sofı, seyyid, şeyh, gâzi, mübarek, pîr, dede, baba, abdal yahut şehit gibi türlü isim ve sıfatlar verilerek mânevî güç ve meziyetlerine inanılan kişilerin yattıkları kabul edilen yerlere, belli hacet, dilek, istek ve muratlarla yapılan ziyaretler ve bu çerçevede oluşmuş bulunan inanç ve uygulamalardır. Ziyaret yeri kategorisine, sadece türbeler değil, kutsal bilinen birtakım taş, ağaç, kaynak, göl, kaya ve dağ gibi mekânlar ve şeyler de dâhil edilmektedir.’ (ATASAGUN, 2006)

Başak köyünde de ziyaretler şeklinde dini ritüellerin bulunduğu türbeler ve ziyaretler bulunmaktadır. Bu ziyaretler özellikle yılın belli zamanlarında ziyaret edilir, kurbanlar kesilir, adaklar adanır.

Köy halkın ziyarette bulunduğu köy yerleşkesine yakın belli başlı ziyaretler şunlardır:

4.4.2 Kılıç Ziyareti

‘Bu ziyarete kurban ikrar edilir. Kurbanlıklar boyanır, koç bandı ve boğazlarına elma takılır. Dam Ziyaretinin(Kılıç ziyaret) etrafında kurbanlıklar üç kez dolandırılır, dilekler dilenir. Ziyarete girerken ayakkabılar çıkartılır ya da diz üzerinde yürünerek girilir. İçerde niyaz ettikten sonra bir miktar cöher (*Ziyaret toprağı*) alınır.

Daha sonra kurbanlıklar yazı yerleşkesinin ortasındaki çeşmenin başına götürülür ve burada kesilir. Kimileri de ayakkabı ve çoraplarını çıkartarak çıplak ayak ile Kılıç ziyaret ile çeşmenin arasındaki tepeyi yürüyerek çıkar. Boz tepenin başında **Sürmeli Ziyaret** bulunur. Buraya çıkan insanlar Sürmeli Ziyarete niyaz olup dileklerde bulunduktan sonra tekrar çorap ve ayakkabılarını giyerek kurbanın kesildiği çeşmenin başına inerler.

Burada kurbanlar kesilir, yemekler pişirilir. Yemekler yenir, dualar edilir. Sabah çok erken saatlerde başlayan bu kurban merasimi akşam saat üçe dörde kadar devam eder.’ (ARAYICI, Ziyaretler, 2019)

4.4.3 Kaya’nın Önü ziyareti

‘Köy ’ün doğusunda, kuzey-güney yönünde uzanan bir sıra kayalığın altında yer alan büyük meşe ağacı, halk tarafından efsanevi kabul edilir ve dilek dilemek amacıyla ziyaret edilir. İşlek bir yol üzerinde bulunan bu ziyaret bugün özelliğini yitirmemiştir.’ (ARAYICI, Ziyaretler, 2019)

4.4.4 Yolaşan Ziyareti

‘Köyün kuzeyindeki çıkış noktasında bir sırtın başında bulunan büyük bir meşe ağacıdır. Bu ağaç dilek dilenilen, lokma verilen, niyaz edilen ve adak adanan bir ziyaretir. Büyük derin bir vadi ile ayrılan ve tam karşısında yer alan kayanın önündeki diğer ağaçla yüz yıllar önce bitişik olup ortadan geçen akarsuyun aşındırma gücü bu iki ziyareti ayırmıştır.’ (ARAYICI, Ziyaretler, 2019)

4.4.5 Dokuz Ağaç Ziyareti

‘İsmi alan Dokuz Ağaç mevkiinde bulunur. Köyle karşı karşıyadır. Düz bir arazi içerisinde bir sıra halindeki dokuz büyük meşe ağacından oluşan bu ziyaret diğerleri gibi pek ziyaret edilmemektedir.’ (ARAYICI, Ziyaretler, 2019)

4.4.6 Kara Taş Ziyareti

‘Bu ziyaret köyün ortasında yer alan büyük bir kaya parçasıdır. Taşınıp, çıkartılamayacak kadar büyük ve ağır olan bu taş zamanla ziyaret özelliğini almıştır. Köye yakınlığı nedeniyle ilk başvurulanan ziyaretidir.

Halk burada zaman zaman çeşitli dualarda bulunmak amacıyla toplanır. Bu ziyaret üzerinde kurbanlar kesilir. Bir ev yüksekliğindeki bu kaya parçasının üst kısmı içinde yer aldığı evin dışındadır ve kurban kesmeye elverişli bir alandır. Bu ziyaret yerinde genellikle kurak geçen yaz aylarında yağmur yağması için dualar edilir, lokmalar dökülmüş.’ (ARAYICI, Ziyaretler, 2019)

5. BÖLÜM

BASAK KÖYÜ'NÜN GELENEK, GÖRENEK VE ADETLERİ

5.1. Ad Koyma

Çocuğa verilen adlar genelde ailenin veya o soyun büyüklerin ismi olur. Bunun dışında din büyüklerinin özellikle ehli beyt 'in ve on iki İmam'ın adlarından konulduğu da görülmektedir.

Çocuğa ad koymada anne, baba veya aile büyüklerinin gördükleri rüyalar, soyadının devam ettirilmesi inancı ve ulu kişilerin adları ya da verdikleri isimler etkili olmaktadır. Şöyle ki çocuğu olamayan ya da geç olan aileler çeşitli ziyaretlere giderek eğer bir çocukları olursa o ziyarette alakalı şahsın adını vereceklerine söz veririler ya da rüyasında ulu birini gören ve ondan sonra çocuk sahibi olanlar şahsın ya da o şahsın bildirdiği adı koyarlar. İnsanlar çocuklarına ulu kişilerin adlarını koyarken kendi isteklerine bağlı olarak kurban keserler. Fakat günümüzde gelişen teknoloji ve bilimin getirdiği yenilikler insanları daha geniş ve özgün düşüncelere yöneltmektedir. Bu da çocuklara verilen adlara yansımaktadır.

Eski dönemlerde doğan çocuklara aile genelde aile büyüklerinin isimlerini verdiğinden aynı ismi taşıyan kişi sayısı hayli çoktur. Bundan dolayı kişilere belli bir olgunluğa ulaştığında aile yapısına, kişisel – fiziksel özelliklerine ve mesleklerine göre çeşitli lakaplar (*takma isimler*) takılarak veya isimlerin kısaltmaları kullanılarak köyde isim karmaşasını kendilerince bir yol bularak ortadan kaldırılmaya çalışılmıştır.

Köydeki bazı lakaplar; Terzi Hüseyin, Muhtar Hüseyin, Hığı Ali, Fatov, Cümeye, Kör Gız, Erik Gözlü, Fırtana.

5.2. Erkek İsimleri

Abbas, Ahmet, Ali Ekber, Ali Haydar, Ali, , Bayram, Cafer, Deniz, Hacı, Halil, Hasan, Haydar, Hasan Hüseyin, Hıdır, Hüseyin, Mehmet, Niyazi, Murat, Musa, Mustafa, Rıza, Salman, Selim, Vahap, Veli...

5.3. Kız İsimleri

Derya, Doyduk, Döndü, Döne, Elif, Emine, Fadime, Fatey, Fatma, Feride, Fidan, Filiz, Güssüm Hatice, Meryem, Sultan, Şaboğ, Şengül, Taman, Yıldız, Zekine, Zeynep...

5.4. Kış Yarısı

Kış yarısı geleneği başta Basak köyü olmak üzere son yıllarda civar köylerde ve bazı şehirlerde farklı şekillerde gerçekleştirilmeye başlandı. Etkinlik isimleri ne kadar farklı olsa da etkinliğin amacı aynıdır. Başta Malatya başlıca köylerinden Basak, Kocaözü, Kızık olmak üzere Erzurum, Kırşehir gibi bölgelerde benzeri kutlamalar yapılmaktadır. Bu bölgeler arasında oyunlar ve manilerde farklılıklar görülmektedir.

Bölgelere göre kutlama tarihi değişiklik gösterdiğinden konumuz olan Basak köyü her Ocak ayının 25'inde kutlamaları yapmaktadır. Bu gelenek, kışın yarısını geçiren, bahara doğru yaklaşan halkın sevincini çeşitli oyunlarla, mani ve türkülerle ifade etme biçimidir.

Geçimini büyük ölçüde hayvancılık ve tarımla sağlayan halk için erken başlayan, uzun ve sert geçen kış; hayvanların aç kalması, hastalanması, kırılması ve uzun süre kar altında dona maruz kalan toprağın verimsizleşmesi demektir. Bu durum kıtlığı da beraberinde getirmektedir.

Kışın yarı olması, kışın tehlikesinin büyük ölçüde atlatılması demek olduğundan halk bugünü sevinçle karşılamak için çeşitli etkinlikler yapar. Kış yarısını her sülale kendi arasında yapar. Yemeğin pişirildiği günün bir önceki akşamı 8-10 kişilik guruplar oluşturulur. Bu guruplarda bir kadı, bir gelin, bir çalgıcı, bir kaç korumacı (*tilki*) seçilir ve bir deve yapılır.

Davul ve zurna eşliğinde,

Kış yarısı yarısı
Oynar cadı karısı
Verenin bir oğlu
Vermeyenin bir kel kızı olsun
Kayadan endim düze
Su bağladım nergiz'e
Nergiz susuz kalır mı?
Dibi Kumsuz olur mu?
Öküzün alnı sakar
Sakallıya kim bakar
Sakalsız yürek yakar
Loy loy loy

Başka bir mani örneği ise;

Hayâdan huyadan
Yılan aktı kayadan
Verenin bir oğlu olmuş
Vermeyenin bir kel kızı
Onu da Allah elinden almış
Kamayı çektim kından
Gel yakından yakından
Hovarda çapkın yârim

Manisi söylenerek köy' de ev ev gezilir. Her evin önünde oyunlar oynanır ve o evden pişirilecek kış yarısı lokmasına katkı için çeşitli (*bulgur, un, yağ, tavuk, elma gibi*) gıda malzemeler alınır. Gelinin kaçırılması o gurup için bir zillettir, alay konusudur ve bu sebepten koruyucular (*tilkiler*) gelini sıkı sıkı korur. Yine her evden ayrılırken hep bir ağızdan "Allah kuyulu versin" denir.

Toplanan malzemeler ile çeşitli yemekler yapılır ve evlerden toplanan unlar ile yumaklar hazırlanarak daha önceden hazırlanmış yemeklerin üzerlerine bırakılır. Kış Yarısı lokması olarak hazırlanan yemekler komşulara ve etkinliklere katılan herkese dağıtılır. Dağıtılan lokmaların üzerlerinde bulunan yumaklar Kış Yarısı müjdesi olarak bütün hayvanların ağızlarına sürülür.

5.5. Kız İsteme Geleneği Ve Adetleri

Köyde görücü usulü evlenmeler istisnai bir durum görülmektedir. Evlilikler kız ve erkeğin karşılıklı anlaşır karar vermeleri ile gerçekleşmektedir. Evlilik yaşı kızlarda genelde 20 erkeklerde 25'in üzerine çıka bilmektedir.

Karşılıklı anlaşmaların devam ettiğı süre içerisinde aileler bu durumdan çeşitli şekillerde haberdar olurlar. Erkek tarafından bir kişi kız istemeye gelineceğini kız tarafına duyurur. Kız tarafı o gün işleri varsa erteler evde hazır beklerler. Kız istemeye erkeğin annesi, babası, çok yakın akrabaları ve kız tarafının da hayır diyemeyeceğı hatırı sayılan sözü dinlenen köyün ileri gelenlerinden bir birkaç kişiyle gidilir. Çikolata, tatlı türünden hediyeler alınır. Kızı ailenin ileri gelen büyüklerinden biri ister. Kızın fikri alındıktan sonra aile kararını açıklar. Eğer karar olumluysa aileler tokalaşır, çay, kahve, tatlı ikramı yapılır. Yüzük takmak, söz kesmek için gün belirlenir.

5.6. Kız Bitirme (Söz Kesme)

Kız isteme işi bittikten sonra belirlenen güne kadar hazırlıklar yapılır. Erkek tarafı akrabalarını alarak belirlenen günde kızı istemeye gider. Bu sefer ki gurup biraz daha kalabalıktır. Aile büyüklerinden biri ya da erkeğin babası kızı ailesinden ister.

Kırmızı kurdeleye bağlanan iki yüzükten biri kızın diğeri erkeğin parmağına takılır. Kurdeleyi kesen kişi "makas kesmiyor" diyerek kestiğı halde damattan bahşır alır. Kızın yüzü kırmızı tülbentle örtülüdür. Kızın yüzüğünü tayan ve elbisesini giydiren kadın kızın elinden tutarak aile büyüklerini yanına götürür. Babaanne kayınbaba, kaynana ve büyüklerin elleri öpölür tülbent açılır.

Kadınlar ve erkekler ayrı odalardadırlar. El öpme işi bittikten sonra tatlılar dağıtılır. Erkek ve kıza ayrı tabaklarda sunulur. Gelin ve damat adayları birbirine tatlı yedirir, verilen lokmaların büyük ve küçük olması ayrı bir anlam ifade eder. Büyük lokma yedirenin cömert ve bol olacağı, küçük lokma yedireninse cimri olacağına inanılır.

Erkeklerin olduğı kısımda ise sıcak bir sohbet vardır. Aileler birbirine ısınır. Tatlılar yenilir içecekler sunulur. Erkek tarafından gelen davetliler kıza hediyeler getirir. Bunlar arasında; elbiselik, tülbent, kazak, etek vs. şeyler bulunur. Damadın yanında Yol Kardeşi, Bayraktar bulunur. Bunlar söz, nişan ve düğünde damada eşlik eder, gerekli işleri görürler.

5.7. Nişan (Şerbet İçme)

Söz kesme ve kız bitirme işlerinden sonra sırada nişan yani şerbet içme merasimi gelir. Allah'ın emrini anmak amacıyla yapılan bir merasimdir. Diğelerinden farklı olarak herkes katılabilir. Tellal aracılığıyla herkese duyurulur. Akrabalar ayrı ayrı davet edilir.

Ertesi gün sabah erken nişan başlar. İlk olarak sabah erkekler nişan yerinde bulunur. Köyün hocası kızı, genelde kızın babası yerine geçen birinden ister. Üç defa “Allah’ın emri, Peygamber’in kavli ile kızını oğluma istiyorum” verdin mi der.

Erkeğin babası da yine üç defa “Allah’ın emri ile kızını oğluma aldım, kabul ettim” der ve arkasından Fatıha okunur, şerbet içilir. Herkese birer bardak çerez dağıtılır. Öğleden sonrada kadınlar toplanır ve kız için haleyetler getirirler. Erkek tarafında bir kadın haleyetleri kalbur ile toplar.

Haleyetler ortaya serilen bir bezde toplanır, sayılır ve kız anasına teslim edilir. Kadınlara şerbet verilmez sadece çerez dağıtılır. Bundan önce takılar takılır. Kızın yüzü tülbent ile örtülür. Takı işi bittikten sonra gelinle damat büyüklerin elini öper. Yemekten sonra davul zurna eşliğinde 3-4 saatlik eğlence düzenlenir. Gelin ve damat da oyuna girer. Ağır halay oynanır. Gelin ve damadın elinden yol kardeşi bayraktar, gelinin bacası tutar.

5.8. Düğün Adetleri

Aileler hazırlıklarını tamamladıktan sonra bir araya gelerek düğün gününü tespit ederler. Düğün genelde cuma akşamı başlar, pazar günü öğleye kadar devam eder. Düğünden bir gün önce komşuları davet etmek için okuntu dağıtılır. Akrabalık derecesine göre elbiselik gömlek de verilir. Okuntu dağıtan kişi bu işin karşılığında her evden bir tabak buğday, bulgur ve un alır. Düğünün başladığı gün, düğün evinin damına iki bayrak dikilir. Biri sabit kalırken diğeri düğün alayı ile gezdirilir. Erkek evinde yufkalar açılır. Yufkacılar gelen misafire sıcak ekmek sunar ve “elini kızdır” der. Kişide bir miktar bahşiş bırakır. Düğün başlamadan yakın akrabalar, yol kardeşi, bayraktar çağrılır ve “danişık ekmeği dökülür”. Akşamüzeri erkek evinde düğün başlar.

Davul, zurna çalar oyunlar oynanır. Davulcuya ve zurnacıya para takılır cumartesi günü sabah erken, *sabah davulu* ile düğün başlar. Düğün kâhyası, bayraktar, yol kardeşi, damadın babası ve davul-zurna eşliğinde bir grup insan; amca, dayı, kız kardeş, hala gibi yakın akrabaların evlerine gidilerek onları evlerinden alırlar. Bu yakın akrabalar düğün alayına hediyelerle katılır ve erkek tarafı da onlara hediyeler sunar. Yine düğünün ilk günü kirve davul-zurna ile getirilir. Birkaç kişi ağaç dallarını kullanarak bir deve yapar. Kirve deveye bindirilir. İsteyen bahşiş vererek bir süre deveye binebilir. Akrabalar toplandıktan sonra düğün erkek tarafında öğleye kadar devam eder. Düğünlerde oynanan oyunlar daha çok *Düz Oyun, Kol Oyunu, Elazığ dik, Keççike, Kar Yağıyor, Hoş Bilezik, Cenderme, Üç Ayak, Tura Tura, Sinsin* gibi, yöresel oyunlardır. Öğleyn yemek verilir.

Kazanın ağzı önce odada toplanmış davetli misafirler için açılır. Yemek yedikten sonra ortada duran tepsiye para atılır. Bu para, aşçılara ve ekmekçilere dağıtılır. Bu arada okuntu dağıtılan evlerden her kişi bir tabak buğday, bulgur ya da para ile aşçıya gelir ve yemek alırlar. Yemekten sonra davul zurna çalınmaya devam eder. Düğün alayı iki üç civarı kız evine gider. Burada bir müddet oyunlar oynanır. İçeride, gelinin sağ avucuna kına yakılır; eğer gelin avucunu açmak istemez ise avucuna altın konulur. Kadınlar, üzerinde kınaların ve bu kınanın üzerine dikilen mumların bulunduğu siniyi (*büyük tepsi*) el değiştirerek gelin çıkarma oyunu ile birlikte gelini dışarıya çıkarırlar. Gelin ve damat oyuna girer. Sıra takıların takılmasına gelir. Gelin ve damat için getirilen sandalyelerde iki kişi oturur ve bunlara bahşiş verilerek kaldırılır.

Damatla gelin oturduktan sonra önce yüzükler takılır sonra da diğer takıların kimden geldiği söylenerek takılır. Düğün alayı takıdan sonra tekrar erkek evine döner. Bu arada kız evinde şenlik devam eder Düğün alayı tekrar kız evine gelir. Oyunlar oynanır. Gelin alayı gittikten sonra iki tane yenge gelinin yanında kalır. Yengeler gelinin iki avucuna, boynuna, sağ ayağının altına kına yakar. Sonrada aynı kişiler erkek evine

gelerek damada kına yakar. Ertesi gün yine Zahar davulu havası ile düğün başlar. Davetliler toplandıktan sonra kız evine gelin getirmeye gidilir. Gelinin akrabalarından biri evin dış kapısını kilitler “kapı bıçağı” yani kapıyı açmak için para ya da hediye alır.

Önce gelinin çeyizleri çıkartılır. Bu sırada kız tarafından bir kişi gelinin sandığına oturur ve bahşiş alır. Çeyizler çıktıktan sonra gelin çıkartılır, gelin ata binerken türküler söylenir gelin ağılatılır. Erkek tarafı da eğlenceli maniler söyler.

Verdik kara kurayı,
Aldık gözü karayı,
Sıra sıra söğütler,
Anası kızını öğütler,
Düğüne giden baba yiğitler,
Verelim Peygambere salavat Salla la Muhammet.

Gibi maniler ve salavatlar ile gelin götürülür. Bu arada uğur getireceğine inanıldığı için atın terkisine bardak kırılır. Gelinin ilk çocuğunun erkek olması gelin götürülürken kucağına bir kaç yerde erkek çocuğu konulur.

Gelin, oyunlar oynanarak bir müddet gezdirilir. Genelde bu gezi köyün içinden köyün önündeki harmanlardan erkek evine kadar sürer. Bu sırada iğne değişimi yapılır. Damadın büyük ablası üzerindeki iğneyi geline, gelin de üzerindeki iğneyi görüncesine takar. Gelinin yakın arkadaşları, düğün sahiplerinden de isteyenler yenge olarak ata biner ve gelene kadar bu yolculukta eşlik eder. Gelinin atının başını yol kardeşi çeker ve gelini attan yine yol kardeşi indirir. Erkek evine gelindiğinde gelinin üzerinden şeker ve para atılır.

Gelin eve giderken üç defa evin eşiğini öper. İçeride de evin ocağını öper. Bu gelenek, gelinin yeni evine çabucak uyum gösterebilmesi inancını taşır. Daha sonra gelin çeyizi ile bir odaya konulur. Damat ve geline kahve sunulur bahşiş alınır, yemek dökülür. Sonra düğün alayı düğün sahibinin daha önceden belirlediği eve gider. Bir müddet o evin önünde davul-zurna çalar, oyunlar oynanır ve damat, o eve “Bey” olarak oturtulur. Damat içeri girince o evin kapısına bahşiş atar. Damadın yanında erkeğinin yakın akrabalarından küçük bir çocuk sağdıç olarak oturur.

Sağdıç’a çorap, gömlek, takım giydirilir. Daha sonra komşular kömbe, bisküvi, lokum, tut, ceviz, gibi hediyeler ile “bey görmeye” gelirler. Bey görmeye önce oğlan tarafı sonra kız tarafı gelir. Gelen insanlar kapıcıya ve Sağdıç’a bahşiş bırakır. Damat’ın konduğu eve “Bey Damı”, bu âdete de “Bey Konması” adı verilir. Damadı eğlendirmek, neşelendirmek için bey damında çeşitli oyunlar oynanır.

Bey damında oynanan oyunlar, Vız Vız, Tosbağa Vuruşması, Çift Sürme, Hüsülü-Leblik, Berber, Bal Çıkarma, Kadı ve Değirmen oyunlarıdır. Bey Damında bu bekleyiş ve eğlence akşam saat sekiz-dokuza kadar devam eder. Akşam yol kardeşi ve bayraktar damadı eve götürür.

5.9. Hedik Dökme

Bebeğin ilk dişi çıktığı zaman “diş hediği” yapılır. Diş hediği; mercimek, nohut, buğday ve kuru fasulyenin karışımıyla yapılır. Karıştırılan malzeme iki ya da üç saat pişirilir. Önce bebeğin ağzına bir tane verilir. Ondan sonra 32 tane hedik sayılarak ipliğe takılır ve çocuğun dişinin kolay ve çabuk çıkması için bebeğin omzuna dikilir. Diş hediği önce ailedekilere sonrada tabaklara konarak komşulara dağıtılır. Bu diş hediğini alanlar da bebek için hediyeler gönderirler.

5.10. Koç Salımı

Güze bir ay kala koçlar sürüden ayrılır. Arpa ve kırma ile özel olarak beslenirler. Koç salımı ekim ayında yapılır. Akşamdan kömbeler pişer, elma, dut, ceviz, bisküvi gibi yiyecekler hazırlanır. Sabah koç süslenir, koçun boğazına elmalar takılır, boynuzuna eşarplar takılır daha sonra süslenen koçlarla ve hazırlanan yiyecekler ile dere kenarına ya da düz bir alana gidilir. Büyük davar sürüsünün gelmesiyle koç salımı yapılır. Hazırlanan yiyecekler dağıtılır, eğlence yapılır. Geçmişte ve günümüzde yaşanan Koç Salımını hikâyelerini dinlemek için köy sakinlerinden Hüseyin ASLAN ile yaklaşık otuz dakikalık yaptığım röportajdan derlemeler:

“Koçlar tekeler önceden davarlardan ayrılarak iki ay kadar ayrı yayılır. Bizim köylü hesabı (Takvimi) Miladı takvime göre on bir gün geriye sayarak uygulanır. Bu hesaba göre güzün kırk beşinci gününe koçlar salınır. Koç salımı Karagedik, Kayanın önü ve Yazı gibi düzlük yerlerde yapılırdı. Koçlar tekeler aynı gün süslenir, çeşitli boyalar sürülür, hazırlanmış bartlar (Bez kumaş üzerine dikilmiş püsküllü çeşitli boncuk, sedef, düğme vs.) üzerlerine bağlanır, koçun boynuna tekenin de boynuzlarına elmalar takılır ve herkes toplanır. Öğlen vakti davarların bulunduğu yere gelindiğinde silahlar sıkılır. Bu arada koçlar da bağlarından çözülür. Koçun önüne ilk gelen koşsak (*çiftleşen koyun*) koyun beyaz olursa o kış karın çok yağacağı, siyah olursa karın az yağacağı gibi bir niyet tutulur.

Herkes lokmalarıyla hazırlıklı gelmiştir. Bu yiyeceklerin hepsi büyük küçük herkese pay edip dağıtıldıktan sonra ”Allah daim bu günlere nasip eylesin” dilekleriyle son bulur. Havalanın soğumasından sonra köy çobanları her sürüyü dört eşit parçada aralarında taksim eder ve böylece davarlar tekrar ağılına döner. Bu süreç kar yağana kadar devam eder. Buna ”Ayağı Durma” da denir. Bu gelenek son yıllarda küçükbaş hayvancılığın büyük ölçüde önemini yitirmesiyle sadece bir kaç aile tarafından sürdürülmektedir. Bu gelenek daha verimli, daha sağlıklı ve daha fazla kuzuya sahip olmak amacıyla gerçekleştirilen bir gelenektir. (ASLAN, 2019)

6. BÖLÜM

AĞITLAR VE ŞİİRLER, KÖYÜN ŞAİRLERİ VE KALEME ALINAN TÜRKÜLERİ

Ağıt tanımı ve tez konusu olan Basak köyünün ağıt örnekleri, şiir örnekleri ve bazı şairleri:

6.1. Ağıt Nedir?

Ağıt; dilden dile, kulaktan kulağa kuşaklar boyunca aktarılan sözlü kültürün bir türüdür. Zaman içinde sarmal bir biçimde ağıt türküyü, türkü ağıda dönüşmüştür.

‘Anadolu halk kültüründe, ölenlerin ardından, ya da deprem, sel, yangın gibi afetlerin ertesinde acıyla söylenen, içtenlikli, doğaçtan, duyguların gemlenemediği yanık söz ve ezgilerden oluşan ağlayış geleneği.’ (SAY, 2005)

‘Türk halk müziği türlerinden. Ölmüşlerin ardından iyiliklerini, kişiliklerini dile getirerek söyleyip, ağlaşmak. Genellikle saz eşliğinde, bir kişi tarafından hüznü makamla ve gazel tarzında okunur. Ağıta başlamadan önce, maya ’da olduğu gibi yol gösteren saz, bu işlevini dizeden dizeye geçtikçe ağıt boyunca sürdürür.’ (SÖZER, 1996)

‘Ağıtlar acı bir olayın, özellikle de ölüm olayının ardından söylenen halk türküleridir. İlk dönem Türk edebiyatında görülen ‘sagular’ ağıtların en eski örnekleridir. Divan edebiyatında buna mersiye denildi. Adı ne olursa olsun bu tür şiirlerde genel olarak ölen kişinin erdemleri, zenginliği, yoksulluğu, savaşları ve başından geçen öteki olaylar sıralanır. Ağıtta konu edilen kişinin yaşam öyküsü çarpıcı ve anımsatıcı yanlarıyla dile getirilir.’ (ÖZDEMİR, 2002)

Basak köyüne ait derlenerek yazıya alınmış bazı ağıt örnekler:

Halil Arayıcı’ya Ağıt

Kaynak Kişi: Ahmet Tevfik ARAYICI

Duydum ki İzmit’te bir düğün olmuş
Babası bizlere okuntu salmış
Vardım ki abimin gül benzi solmuş
Genç yaşta yolculuk olur mu yeğen

İzmit’in üst yanı yemyeşil dağlar
Enginleri ova her yanı bağlar
Anan bacın saçlarını yolar
Genç yaşta yolculuk olur mu yeğen

Malatya’dan Ankara’dan geldiler
El değimli birer gece kaldılar
Ahmet Tevfik Amcan destanın bağlar
Genç yaşta yolculuk olur mu yeğen

Hacı Şaşmaz' Ağıt
Haşhaş Ağıtı
Kaynak Kişi: Sultan ŞAŞIRMAZ

Gurbet elde bir derince kuyu var
 İçilmezde ne acıca suyu var
 Gurbet elin bir kötüce huyu var
 Gidenleri sılasına salmıyor

Felek senin ile bir ahdaman eyleyim
 Uttun beni gençliğimde neyleyim,
 Kuruttun dalımı gülümü döktün
 Ahır beni de sılamdan ettin

Bir kar yağdı kayan 'önünün dağına
 Kırcı düştü şu basağın bağına
 Ölen öldü selam eyle sağına
 Dolana sılaya gele bağlara

Bir kar yağdı karadaşın başına
 Küçüklükten çok iş geldi başıma
 Bende uğradım acı poyraz kışına
 Ben murat almadım al kara toprak

Doktora vardım muane etmez
 Ameliyat oldum sızıltım gitmez
 Garibin bağında bülbüller ötmez
 Ben murat almadım al kara toprak

Eğildim de kelep edem
 Han yolunu harap edem
 Şu vezir emmim için
 Var ömrümü harap edem

Hak Örene indim yayan
 Dayan dizlerin dayan
 Felek atlı bende yayan
 Uyan Hacı babam uyan

Musa'ya Ağıt

Kaynak Kişi: Ahmet Tevfik ARAYICI

Bayram günü idim gittim yazıya
Uykum geldi diye yattım çayıra
Bilmeden elimi attım silaha
Bana benden oldu anam ağlama

Doktor ile savcı geldi başıma
Baka baka acıdılar yaşıma
Bir çift bacım var getirin başıma
Bana benden oldu bacım ağlama

Eller yılbaşını neşeli kutlar
Babamın yüreğinde yara var dert var
Gayrı harap olsun yazı da yurtlar
Bana benden oldu anam ağlama

Arkadaşlar toplansınlar gelsinler
Kazma kürek alıp mezarımı kazsınlar
Mezar taşıma Cuma yazsınlar
Bana bende oldu köylüm ağlama

Küçük Veliye Ağıt

Kaynak Kişi: Ahmet Tevfik ARAYICI

Hıdırlıkta bağımız var üzümnden
Babam gitti bende gittim izinden
O dağlarda kaldım çiçek yüzünden
Söyleyin anama anam ağlasın
Babamın oğlu çok beni neylesin

Seylan deresine nasıl varmışım
Başım altına ayakkabılarım yastık etmişim
İki dere arasında donup kalmışım
Söyleyin anama anam ağlasın
Babamın oğlu çok beni neylesin

İbrahim Akkaya'ya Ağıt
Kaynak Kişi: Ahmet Tevfik ARAYICI

Acı ölüm acı ölüm
 Ölüm değil bize zulüm
 Ne dedim alına dilim
 Gitme kardeş erken erken

Dolaştın gurbeti durdun
 Fransa'ya mekân kurdun
 Nerede muradın aldın
 Etme kardeş erken erken

Ölüm haberin yayılmış
 Doğduğun köyde duyulmuş
 Bacıyın kanı kurumuş
 Gitme kardeş erken erken

Sevenler başına gelmiş
 Duyanlar şaşırıp kalmış
 Eşinin yanında ölmüş
 Gitme kardeş erken erken

Beş bacının bir kardeşi
 İnmez artık gözüüm yaşı
 Sende kaldı mezar taşı
 Gitme kardeş erken erken

Uçağınan gönderdik biz
 Derman yoktur tutmuyor diz
 Sana yazdı bacın Nergiz
 Gitme kardeş erken Erken

6.2. Köyün Şairleri ve Şiirleri

‘Çobanından, Padişahına şair ruhlu olan insanlarımız, o köy ya da bu şehir dinlemeden nerde olursa orda parlamışlardır. Asırlara damgasını vuran türkülerini, şiirlerini, ağıtlarını söylemişlerdir. Bu yüksek kabiliyetli şairlerin Basak halkının içinden çıkma olasılığı ise çok daha yüksektir. Nitekim de öyle olmuştur. Yine yakın bir tarihte vefat eden cönkleri, ağıtlar ve türkülerini bulunan Ahmet Tevfik Arayıcı, köy halkınca sevilen ve sayılan bir karakter ve aynı zamanda bir şairdir. Değerli şairimiz Ahmet Teyfik Arayıcı şiirlerinde içinde yaşadığı halkın duygularını, düşüncelerini, hasretlerini, özlemlerini, yaşam tarzını, hayat anlayışını yansıtmış, halkın yazıda ifadesi olmuştur. Ustalığı, güler yüzü ve esprili hali ile tanınır.’ (ARAYICI, Köyün Şiirleri Ve Şairleri, 2019)

‘Baboğ Dede XVIII. yüzyılda yörenin en ünlü şairlerindendir. Oğlu Âşık Mehmet(Esiri) Türk halk şiirine lirizmin en güzel örneklerini kazandırır.’ (YARDIMCI, 2000)

Baboğ Dede olarak ismi geçen kişi Ahmet Teyfik Arayıcı’dır.

Zile Destanı

Kaynak Kişi: Ahmet Tevfik ARAYICI

Zile'ye giderim bende zor ile
İçerim de efkâr ile kar ile
Muhabbet etmedim nazlı yar ile
Ayrılık çok zordur bilin neyleyim

İndim değirmeni geçtim dereden
Muradımı versin yüce yaradan
Kesme Kardaş mektup gönder sıladan
Mektup selam haber gelmez neyleyim

Kös aliden çıktım Köslü geliyor
Gözüm yaşı da su cihanı deliyor
Soyha trende nice yolsu alıyor
Allah ısmarladık çek kara tren

Kös Alide önüm çıktı yokuşa
Kocaşar dağıyla kimler güreşe
Yaz gelede koyun kuzu meleşe
O zaman sılayı görür ağlarım

Hasan Çelebiden Ulu güneye
Yanarım ağlarım ben bir sunaya
Onu sevip saramadım sineye
Durmaz gider kara tren neyleyim

Acele Mektup

Kaynak Kişi: Ahmet Tevfik ARAYICI

Kocaşar dağını duman mı tuttu,
Attığım mektuplar boşa mı gitti,
Mektup göndermeye paran mı bitti,
Kesmeyin mektubum gelsin acele.

Yılbaşı izini çıkmıyor bize,
Elim yetmez mektup atayım size.
Malatya vilayet Hekimhan kaza
Kesmeyin mektubum gelsin acele.

Askerin çarşıya gitmesi yasak,
Toplanın sılaya bir mektup yazak.
İlçe Hasan çelebi köyümüz Basak,
Kesmeyin mektubum salın acele.

59-yılı geldim askere,
Allah sağlık verse alsam teskere.
Dostlarım okuyan beni hoş göre,
Kesmeyin mektubum gelsin acele.

Annem mektubuma müjde veriyor
Yüksecik dağların karı eriyor
Bağlamam direkte melûl kalıyor
Kesmeyin mektubum gelsin acele

Ahmet Tevfik söyler bu sözü tamam
Solumda defterim sağımda kalem
Bende teskereyi aldığım zaman
Göndermen mektubu ilazım değil

Turnalar

Kaynak Kişi: Ahmet Tevfik ARAYICI

Turnanın havada uçuşu hoştur
Anma turnam yere yağmurdur, yaştır
Her nereye gitsen emeğin boştur
Antalya'dan sökün edin turnalar

Antalya'dan kalkıp havali ucun
Yüksek dağlarını selamet geçin
Isparta'ya inip soğuk su için
Eğridir gölüne konun turnalar

Eğridir gölünde sakın eğlenme
Mesken tutup buralara bağlanma
Sende benim gibi aşka dağlanma
Oradan da Burdura geçin turnalar

Burdur'dan görünür aydının eli
Denizli'den geçer İzmir'in yolu
Daima yeşildir turnanın teli
Muğla Manisa'yı geçin turnalar

Bursa Balıkesir hem de Bolu'yu Gezer
Trakya'yı Anadolu'yu
Şaşırmazlar çarşambayı, salıyı
Sakarya'dan bir su için turnalar

İstanbul ilinden geçin İzmit'e
Sakın da gitmeyin Denizden öte
Samsundan Sinop'tan doğru Kelkit'e
Orada istirahat edin turnalar

Kelkit'ten kalkıp ta havali ucun
Erzurum yaylasını selamet geçin
Yüksek Ağrı dağının başından geçin
Sakin yabancıya geçmen turnalar

Dönün Kars elinden geriye dönün
 Öğrenin havası nasıl oranın
 Dermanı yok yürekteki yaranın
 Van gölünden bir su için turnalar

Turnam ne gezersin Muşu Bitlisi
 Gezmekle geçirin bu sene kışı
 Elazığ'a konup geçirin yazı
 Doğru Malatya'ya geçin turnalar

Malatya'nın Beydağ'ına konarsın
 İçip içip soğuk sudan kanarsın
 Bu memleket nere diye sorarsın
 Oradan bana haber verin turnalar

Malatya'dan kalkın gece yarısı
 Açtım 'ola bizim erin çalısı
 Naki Ulusoy dur tokat valisi
 Onu da ziyaret edin turalar

Kayseri de karamanda Konya da
 Konacak yer yok mu bütün dünyada
 Kimseye sırnı söyleme ya da
 O koca Sivas'a konun turnalar

Yeter turnam yeter fazla gezmeyin
 İnip inip aşk deryasını yüzmeyin
 Sakin ola biranda yoldan şaşmayın
 Hekimhan dağına konun turnalar

Hekimhan dağları soğuk suludur
 Dört kenarlı köyler ile doludur
 Oradan gecen yol sıla yoludur
 Basak köyüne de görün turnalar

İste oradadır benim vatanım
 Altı aydır hasta oldum yatarım
 Bir senedir hiç gelmiyor mektubum
 Anneme çok selam söylen turnalar

Acep annem sağ mı kardeşler nerde
 Turnam sen düşürdün beni bu derde
 Benden selam söylen vatana yâre
 Sevdüğimden haber verin turnalar

AHMET TEVFIK derki:
 Buda zaman mı Acep bizim dağlar
 Şimdi duman mı?
 Telli turnam bizim ele konar mı?
 Belki oda vatanını arzular

Ömür Çiçeği

Kaynak Kişi: Ahmet Tevfik ARAYICI

İlkbahar ayında açarsın dağa
Ömrümü tük ettin Ömür Çiçeği
Nolur bu senede aç bizim elde
Nazlı yâre benzer Ömür Çiçeği

Taze kuzu otlar senin başını
Durduramaz gözlerinin yaşını
Üç günlük ay sandım yârin kaşını
Parıldayıp gezer Ömür Çiçeği

Sümbüle nergise benzemez rengi
Arasan bulunmaz menendi dengi
Nevruzdan Çiğdem'den kıymetli kendi
Nede güzel kokar Ömür Çiçeği

Gülün Ömrü azdır onun yanında
Sanki elma vardır al yanağında
Sıcağa dayanmaz temmuz gününde
Hemen rengi solar Ömür Çiçeği

Bu Ömür Çiçeği benziyor yâre
Ölmeden yüzünü görsem bir kere
Yalvarırım gelmez bir تنها yere
Benden kaçır gider Ömür Çiçeği

Ahmet Tevfik yeter düşme pesine
Can dayanmaz gözlerimin yaşına
Hayranım o yârin karakaşına
Ağlayıp geziyor Ömür Çiçeği

Düşünce

Kaynak Kişi: Ahmet Tevfik ARAYICI

Beni bu hallere düşüren kimdir
Büktün kametimi benim düşünce
Benzini sarartıp solduran kimdir
Benim hep aklımı aldın düşünce

Sararıp solmuşum sanki bir gazel
Bulunmaz dünyada yar gibi güzel
Bütün dertlerini durmadan yazar
Yıktı viran etti beni düşünce

Seher zamanında esiyor yeller
Durup da ağlasam bana ne derler
Sazlar düzen tutmaz bozulmuş teller
Benim ile gezer zalim düşünce

Düşüne düşünce çıktım bir dağa
Seyrettim etrafı hem sola sağa
Şimdi yaz gelmiştir bizim Basağa
Hasretin bağrımı yakar düşünce

Ahmet Tevfik derki nedir bu elem
Bir haber gelmiyor bulunmaz gelen
Versinler yârımı istemem kalan
Düşeni doğrultmaz zalim düşünce

Yaylalar

Kaynak Kişi: Kasım ÇINAR

Çıktım yücesine seyran eyledim
Kokar burcu burcu gülü yaylalar
Firkatinle oturup da ağladım
Akıyor gözümün seli yaylalar

Kara çadır dört yanını bürümüş
Duydum yârim göç eğleyip yürümüş
Yeni duydum bu ayrılık zorumus
Ne kadar çetindir yolun yaylalar

Yükseğinde ala para karın var
Engininde benim nazlı yârim var
Artık o yaylada benim neyim var^
Solsun yeşil ile alin yaylalar

Bir mektup geldi yaz bahar olmuş
Yaralı gözlerin yas ile dolmuş
Bende bilmiyorum yol nerde kalmış
Çok uzak çekiyor yolu yaylalar

Soğuktur suları her dem içilmez
 Solmuştur bahçenin gülü açılmaz
 Ne kadar kötü olsa yardan geçilmez
 Tatlı tatlı kokar gülü yaylalar

Ne güzel otlu yemyeşil yolu
 Yolun kenarında güzeller dolu
 Giyinmiş yeşili çıkarmış ali
 Bağ burcu burcu sümbül yaylalar

Bu yıl bu askerlik ne çok uzandı
 Dağlar türlü çiçek ile bezendi
 Geçmiyor günlerim yollar uzandı
 Çokta sarpa düşer yolu yaylalar

Ne soğuktur suyu güzel havası
 Serindir yükseği sıcak ovası
 Oturmuş keyif eder beyi ağası
 Sözlü sohbetlidir dili yaylalar

Gün gelir çimeni kuruyup gider
 Yâri asker olan durmaz ah eder
 Sabahleyin erken honcular gider
 Nede kalabalık yolu yaylalar

Geç kalmış geçirmişim çağını
 Felek viran etti gonca bağımı
 Mesken ettim Isparta'nın dağını
 Daha çok mu çeker yolu yaylalar

Destan yazma ile yayla görülmez
 Güzelin üstüne güzel sevilmez
 Ne kadar çok yazsam derdim dağılmaz
 Artık yaklaşıyor olun yaylalar

AHMET TEVFIK durmaz güzel översin
 Sen kendi halince güzel seversin
 Ağlatma bizleri sende askersin
 Yar buradan geçti mi acep yaylalar

Özledim Yâri

Kaynak Kişi: Ahmet Tevfik ARAYICI

On bir ay oluyor ayrı düşeli
Kınamayın beni özledim yâre
Ciğerlerim aşk sözüyle pişeli
Kınamayın beni öksedim yâre

Firkatimden dağlar taslar iniler
Derdim artar dağlar taslar iniler
Benim gönlüm sevdiğimi arzular
Kınamayın beni öksedim yâre

Acep kismetimde yok mu yar benim
Gece gündüz isim gücüm zor benim
Geceler rüyama girer yar benim
Kınamayın beni öksedim yâre

Bir fidan yetirdim beş aylık oldu
Bende bilmiyorum yar nerde kaldı
Görmedim yüzünü eller mi aldı
Kınamayın beni öksedim yâre

Verin kıratımı biner gezerim
Dağlar kardır kıştır belki şaşarım
Başıma geleni böyle yazarım
Kınamayın beni öksedim yâre

AHMET TEVFIK yazar böyle şeyleri
Ağlamaktan kan yaş dolu gözleri
Mevlam kavuştursun gayri bizleri
Kınamayın beni öksedim yâre

Göresim Geldi

Kaynak Kişi: Ahmet YILDIRIM

Oy bizim elleri göresim geldi
Kalmadı gözümde sarayı hanı
Yıllar yılı özlemişim cananı
Körpe kuzuları göresim geldi

Unutmadım Malatya'nın ilini
Dağlar aldı nergisini gülünü
Yama dağlarında yayla yolunu
Şu bizim yaylaları göresim geldi

Bahar gelir ören yolların dolar
Çiğdemler nergise hal hatır sorar
Aklıma geldikçe gözlerim dolar
Oy bizim elleri göresim geldi

Mayıs ayı dolar yayla yolları
Başımıza yastık ettik otları
Yaman olur çor pelidin kurtları
Oy bizim yaylaları göresim geldi

Yolaşan'ın nevruzları açtı mı?
Kartal kayasında Turna uçtu mu?
Bizim evler yarpuzluya göçtü mü?
Bizim yaylaları göresim geldi

Ömrümün baharı gurbette geçti
Bağrıma onulmaz yaralar açtı
Yolumuz Stuttgart Kölne düştü
Şu bizim elleri göresim geldi

Kul seyidim derki bağrım sızılar
Hasretlik acısı yüreğim yakar
Aklıma geldikçe gözlerim akar
Oy bizim elleri göresim geldi

Koç Salımı

Kaynak Kişi: Cuma YILDIRIM

Koçları boyayıp düşerdik yola
Acep köyde davar kaldı mı ola
Her zaman gözümde tütüyor sıra
Şenlenirdi köyüm Koç Salımın da

Çoluk çocuk bir araya gelirdik
Yer içer eğlenir mutlu olurduk
Biz önceden hep örende kalırdık
Çok güzeldi Ören Koç Salımın da

Koçun boğazına elma takardık
Biz de elimize kına yakardık
Onun sevinciyle erken yatardık
Halaylar çekerdik Koç Salımın da

Her anaya ayrı görev düşerdi
Kavurga yapılır kömbe pişerdi
O zamanlar herkes köyde yaşardı
Gurbetlikte yoktu Koç Salımın da

Olurduk hep birlik kes harmanında
Herkesin koçuda kendi yanında
Çobanda gelirdi davar önünde
O da sevinirdi Koç Salımın da

Duydum ki köyümde davar kalmamış
 Bu sene de Koç Salımı olmamış
 Hep satmışlar kimse davar almamış
 Cuma da olurdu koç salımın da

Örnek alınan şiirlerinde büyük bir köy özlemi ve bu nedenle de yoğun bir duygusallık yaşadığı hissedilmektedir. Alınan şiirler genel olarak 11’li hece ölçüsüyle yazılmış olup ayrılık, hasret, tabiat, vefa, aşk gibi çeşitli konuların işlenmesinin yanı sıra köy adetlerini de konu almıştır. Türküler söylenmesi, ağıtlar yakılması köy halkının sanatı hayatlarının her alanına empoze ettiklerinin de bir göstergesi olarak kabul edilebilir.

6.3. Türküler

Yine Ben Sarayım

Anonim

Kaynak Kişi: Ahmet Tevfik ARAYICI

Yolaşan’a çıktım güneş batıyor
 Acep nazlı yar da nasıl yatıyor
 Gönül kuşu dertli derli ötüyor
 Yine ben sarayım yaralarımı

Yurum çamaşırı serenim yoktur
 Yararım sacımı örenim yoktur
 Şu hasta halımı soranım yoktur
 Yine ben sarayım yaralarımı

Koştum katırımı çüte gitmiyor
 Tarla büyük sürdüm sürdüm bitmiyor
 Çocuklar büyüdü sözüm tutmuyor
 Yine ben sarayım yaralarımı

Anam yoktur başucumda otura
 Bacım yok ki ilacımı getire
 Kardeşim yok eksigimi yetire
 Yine ben sarayım yaralarımı

Kışımı Değdi**Anonim****Kaynak Kişi: Hüseyin ASLAN**

Aşağı mahallenin kışımı değdi
 Kınalı parmağın beşimi değdi
 Kurban olam yağal elma ben sana
 Sana nazlı yârin dişimi değdi

Süyüğün başında üşüdüm durdum
 Üşümedim ama belamı buldum
 Sabahın zehrinde ben yarı gördüm
 Seherde salınan güle benzersin

İki geyik bir çeşmede sulanır
 Sulanırdı çeşme baştan bulanır
 Bir yiğitte bir güzele dolanır
 Allah emeğini zaya vermeye

Malatya Havası**Anonim****Kaynak Kişi: Hüseyin ASLAN**

Malatya havası serin dediler
 Kerneğin gölüne derin dediler

Gelenden geçenden ben yâri sordum
 İkinciye doğru gelir dediler

Kerneğin önünde harman yeri var
 Sıktırmış kemere ince beli var

Ben yârimi gelişinden tanırım
 Şekerden kaymaktan tatlı dili var

Konak yüksek atamadım karını
 Gitti yârim göremedim boyunu

Güzel Zeynel Abidin'i seversen
 Verdiğin ikrarda durasın bari

Yollarını Gözlerim

Anonim

Kaynak Kişi: Hüseyin ASLAN

Yolaşan'a vardım göründü Sulak
Hasretlik can atar acele varak
Toplamış kolları ne güzel bilek
Tez gel yârim yollarını gözlerim

Gülüm naçar ağlama ağlama
Kara gündür gelir geçer ağlama ağlama
Almanın güneyde koyun güderken
Vuruldum boyuna suya giderken

Sen orda ben burada hasret çekerken
Tez gel yârim yollarını beklerim
Gülüm amanın amanın amanın
Yok, mu senin dinin imanın imanın

Meyveler içinde yemem alıcı
Keskin olur güzellerin kılıcı
Sallana sallana gelir bir sucu
Tez gel yârim yollarını bekleri

Eğim eğim olmuş gülün dalları
Çok bekledim geleceğin yolları
Mesken mı eyledin gurbet elleri
Tez gel yârim yollarını gözlerim

Kekliğin merisi derinden öter
Özledim o yarı burnumda tüter
Bize bu ayrılık ölümden beter
Tez gel yârim yollarını beklerim

Göründü Dağlar

Anonim

Kaynak Kişi: Hüseyin ASLAN

Yolaşana vardım göründü dağlar
Ziyaret dibinde bir güzel ağlar

Neden güzel ahın derinden çıkar
Dedi kardaş derdim âlemi yakar

Hamamın başımda kuzular otlar
Kancık kayasında geyikler kurtlar

Yama dağların da Kürtler konaklar
Dikili Öreninde bir gelin yatar

Turnalar

Anonim

Kaynak Kişi: Hüseyin ASLAN

Gökyüzünde uçup giden turnalar
Yok, mu sizin mekânınız eliniz
Felek pençen vurdu tüyüm dağıttı

Yok, mu sizin mekânınız eliniz
Gökyüzünde turnam bölüktür bölük
Hasretlik elinden ciğerim delik

Önü muhabbette sonu ayrılık
Depreştirmen eski yaram çok benim
Almanya dağının yılanı olsam

Dolanı dolanı yanına varsam
Usul boylarını bir daha görsem
O zaman ahtımı alırım senden

Örene Vardım Da

Anonim

Kaynak Kişi: Hüseyin ASLAN

Örene vardım da örene benzer
Yıkılmış evleri virana benzer

Benden ayrı düştü vefasız oyar
Şimdi gurbet elde yalnız gezer

Akçadağ köyüne ören diyorlar
Benim bu derdime verem diyorlar

Hele senin gâvur baban bak ne diyor da
Su güzeli bu çirkine vererek diyorlar

Alvarın altında dokuma deresi
Sordum o güzele evi neresi

Açtı sinesini dedi burası
Ölem de kurtulam gelin senin elinden

Gülünç Etme

Anonim

Kaynak Kişi: Hüseyin ASLAN

Başparmağın belli oluyu duvarda
Sitilin yok ne gezersin pınarda
Yârim kendisine olmuş hoşarda
Demedim mi güzel sonu ayrılık

Bir gelin gediyor orta yolak da
Bir eli sitilde biri dolakda
Gökte hürü kızı yerde melek de
Acep o güzelin eşi var ola

Aşağıdan gelir eli develi
Devesinin boynu altın çuvalı
Kız gelin olmuşsun burnun havalı
Ben seni Kız iken seven oğlanım

Yol aşanın yolu bükedir büke
Kulağına takmış altından küpe
Eğer baban seni bana vermezse
Dilerim mevladan kız boynun kopa

Örenden yönünü kuza dönderdi
Yaktı yüreğimi köze dönderdi
Gelirim deyide ahtaman etti
Yine önünü de güze dönderdi

Dedelerin güvercini uçuyor
Bütün gönlüm kız üstünden geçiyor
Seni seven yiğit serden geçiyor
Kız kurbanım gülünç etme ellere

Karabaşlının suyu kışın ılıyor
Bütün gönlüm kız üstünde duruyu
Dedesı köylüsü hepsi biliyor
Kız kurbanım gülünç etme ellere

Oluğun pınarı pınarlar başı
Yârim mendilimi yadigâr taşı
Bize bu ayrılık cümleinin başı
Kız kurbanım gülünç etme ellere

Kanatlı Kapının zinciri sarı
Yar için koymuşlar adımlı deli
Günde bir kaç kere gördüğüm yâri
Şimdi ayda yılda göremez oldum

Herke vurmuşlarda karakeçiyi
Sallanarak nazlı yârim geçiyor
Seni seven yiğit serden geçiyor
Alamazsam bu derdinen ölürüm

Yazıya çıktım ki itler havlıyor
Hamamın başının suyu çağlıyor
Elleri koynunda gelin ağılyı
Ağla güzel ayrılığın günümü

Afatı Devrandır

Anonim

Kaynak Kişi: Hüseyin ASLAN

Yar başını bağlamış çarpa zarınan
Yanağın doldurmuş gonca gülünen

Yar beni kandırmış şirin dilinen
Şirin dillerine Kurban olduğum

On beşinde doğmuş yeni ay gibi
Sesini eşittim de ulu çay gibi

Gözlerin elada kaşın yay gibi
Ela gözlerine de kurban olduğun

Böyle mi yanarda adam adama
Kurban olamda akrabana obana

Çiftçi çobanda konmuş senin odana
Beni kondurmaya da yerin kalmamış

Afatı devrandır bilmem ki nesin
Bülbül avazını andırır sesin

Seher yeli gibi kokar nefesin
Bana yastık olan dizlerin güzel

Çakşğa Çıktımda

Anonim

Kaynak Kişi: Hüseyin ASLAN

Çakşğa çıktımda yağmur başladı
Acı poyraz ciğerime işledi
Soyha kader ecel burada başladı
Çağırırım kadir Mevlam âmâm hey

Köylü deresinde tutuldum kışa
Akıl edemedim girem bir taşla
Sıktım tüfeğimi kargaya kuşa
Hepsi de boşa gitti arkadaş

Şılına yaslandım sigaram içen
Yağlı kurşun gelmiş ben nere kaçam
Mevlam bir kanat ver havaya uçam
Kirve bayramınız mübarek olsun

Pınar senin başucunda durmalı
Kekiç alıp taşlarını kırmalı
Meri keklik gibi gözü sürmeli
Zahar eller benim kaderim böyle

Gül dalına konmuş bülbül yavrusu
Ben o yara dayanamam doğrusu
Ne dedim de Anan ile Babana
Seni bana vermiyorlar doğrusu

Pınarın başında yosunlu taşlar
Yara haber verin gökteki kuşlar
Söyleyin o yara yazmasın mektup
Unutulan yaram yeniden başlar

Bulut kat kat olmuş günün önüne
Giyin elbiseni gidek düğüne
İkimizde bu dünyanın sonuna
Karışakta gidek Tohma çayına

Buludun önünde kar havası var
Gözlerim seğiriyor yar havası var
Sevdim ise bende yârımı sevdim
Elin benim ile ne davası var
Meri kekliğim yolun beklerim.

7. BÖLÜM

NOTAYA ALINAN ESERLER VE ANALİZ TABLOLARI

Daha önce notaya alınmamış sekiz tane eserin eser bilgi fiş tabloları ve eserin nota aktarılmış görüntüleri aşağıdaki verilmiştir.

Eser Bilgi Fişi-No:1															
YOLAŞANA ÇIKTIM															
Kaynak Kişi	Hüseyin ARAYICI														
Derleyen	Hüseyin AKKAYA														
Notaya Alan	Hüseyin AKKAYA														
Formu	Uzun Hava														
Dizisi	Uşşak Makamı Dizisi														
İcra Ortamı	Köy Sohbet Ortamı														
Uslu	Serbest Zamanlı														
Karar Sesi	La Dügâh														
Güçlü Sesi	Re Neva														
Ses Genişliği	4 Ses (Dügâh-Neva)														
Donanımı	Si bemol 2														
Seyri	Eser karakteristik uşşak makamı dizisinde neva perdesi güçlendirilerek dört ses dizisi içerisinde icra edilmiştir.														
Dil ve Ağız ve Özellikleri	Eserde Türkçe'nin genel kullanımına dair ağız özelliklerinin yanı sıra Malatya yöresinin şive özelliklerinin de kullanıldığı görülmektedir. <table border="1"> <tr> <td>Güneş Batıyı</td><td>Gün Batıyor</td></tr> <tr> <td>Gene</td><td>Yine</td></tr> <tr> <td>Ana</td><td>Anne</td></tr> <tr> <td>Gardaş</td><td>Kardeş</td></tr> <tr> <td>Yetirmek</td><td>İdare etmek</td></tr> <tr> <td>Guş</td><td>Kuş</td></tr> <tr> <td>Zahar</td><td>Sanırım</td></tr> </table>	Güneş Batıyı	Gün Batıyor	Gene	Yine	Ana	Anne	Gardaş	Kardeş	Yetirmek	İdare etmek	Guş	Kuş	Zahar	Sanırım
Güneş Batıyı	Gün Batıyor														
Gene	Yine														
Ana	Anne														
Gardaş	Kardeş														
Yetirmek	İdare etmek														
Guş	Kuş														
Zahar	Sanırım														

Tablo 1 Eser Bilgi Fişi-No:1

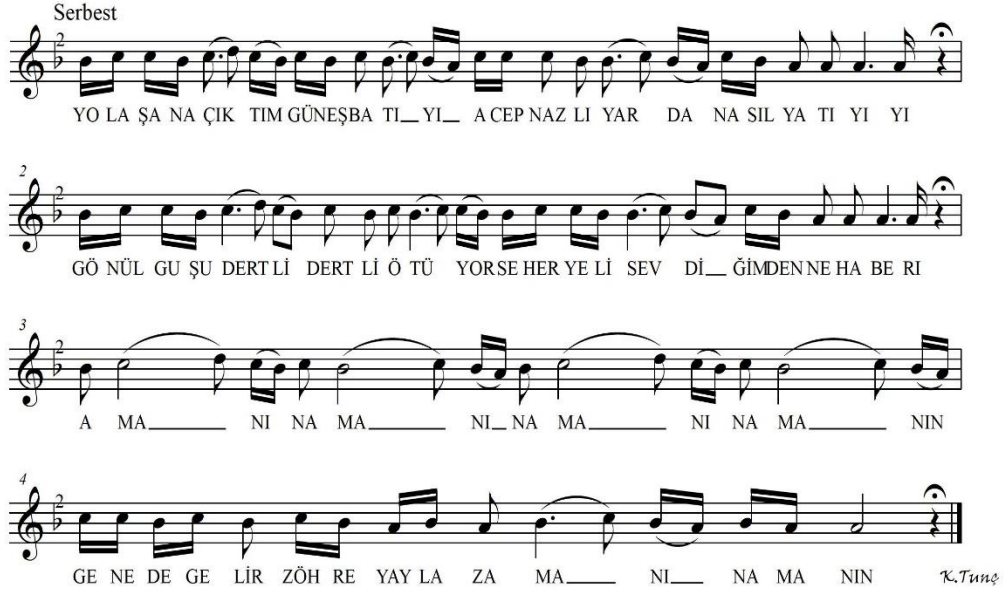
Kaynak Kişi
Hüseyin ARAYICI

Derleyen
Hüseyin AKKAYA

Notaya Alan
Hüseyin AKKAYA

YOLAŞANA ÇIKTIM

Serbest

YO LA ŞA NA ÇIK TIM GÜNEŞBA TI_ YI_ A CEP NAZ LI YAR DA NA SIL YA TI YI YI

GÖ NÜL GU ŞU DERT Lİ DERT Lİ Ö TÜ YORSE HER YE Lİ SEV Dİ_ ĞİMDENNE HA BE RI

A MA_ NI NA MA_ NI_ NA MA_ NI NA MA_ NIN

GE NE DE GE LİR ZÖH RE YAY LA ZA MA_ NI_ NA MA NIN K. Tunç

Yolaşana çıktım güneş batıyı
Acep nazlı yada nasıl yatıyı
Gönül kuşu dertli ötüyü
Seher yeli sevdiğimden ne haber.

Amanı amanı,amanı amanı.
Gene geldi yayların zamanı..

Örene verdimde örene benzer
Yıkılmış evleri virana benzer
Dönüp dönüp ardım sıra bakıyı
Yarinden ayrılmış cerene benzer

Amanı amanı, amanı amanı.
Gene geldi ayrılığın zamanı..

Şu dağların arkasını bilirim
Zahar bende gurbet elde kalırım
İflaf olmaz ben bu dertten ölürüm.
Gene ben sarayım yaralarımı..

Amanı amanı,amanı amanı
Gene geldi bizim köyün zamanı

Yudum Çamaşırı serim almaz
Daradım saçımı öğrenim olmaz
Bu hasta halimi soranım olmaz
Gene ben sarayım yaralarımı

Ağlarım ağlarım,ağlarım ağlarım
Ben derdime yanarım yanarım

Anam yokki baş ucumda otursun
Gardaşım yok eksigimi yetirsin
Bacım yokki yaralarım bitirsin
Gene ben sarayım yaralarımı

Hele dileydim dileyim,gavur dileydim dileydim
Gülmedi garip başım benim dileydim dileydim

Şekil 2 Yolaşana Çıktım

Eser Bilgi Fişi-No:2									
YAYLASINA VARDIM									
Kaynak Kişi	Hüseyin ARAYICI								
Derleyen	Hüseyin AKKAYA								
Notaya Alan	Hüseyin AKKAYA								
Formu	Uzun Hava								
Dizisi	Hüseyni Makamı Dizisi								
İcra Ortamı	Sohbet Ortamı								
Uslû	Serbest Zamanlı								
Karar Sesi	La Dügâh								
Güçlü Sesi	Mi Hüseyni								
Ses Genişliği	6 Ses (Dügâh-Acem)								
Donanımı	Si bemol 2								
Seyri	Esere hüseyni perdesi güçlendirilerek giriş yapılmış ve ardından inici bir seyirle karar güçlendirilerek tam karar ile bitirilmiştir.								
Dil ve Ağız ve Özellikleri	Eserde Türkçe'nin genel kullanımına dair ağız özelliklerinin yanı sıra Malatya yöresinin şive özelliklerinin de kullanıldığı görülmektedir. <table border="1"> <tr> <td>Gış</td><td>Kış</td></tr> <tr> <td>Tiken</td><td>Diken</td></tr> <tr> <td>Gendini</td><td>Kendini</td></tr> <tr> <td>Dutmuş</td><td>Tutmuş</td></tr> </table>	Gış	Kış	Tiken	Diken	Gendini	Kendini	Dutmuş	Tutmuş
Gış	Kış								
Tiken	Diken								
Gendini	Kendini								
Dutmuş	Tutmuş								

Tablo 2 Eser Bilgi Fişi-No:2

Kaynak Kişi
Hüseyin ARAYICI

Notaya Alan
Hüseyin AKKAYA

Derleyen
Hüseyin AKKAYA

YAYLASINA VARDIM

Serbest

O YAY LA SI NA VAR DIM LA LE LAR BİT MİŞ O SU LA RI NA VAR DIM YO SUN LAR TUT MU Ş

DAĞ LAR GI ŞI MİŞ— YOL CU Ü ŞÜ MÜ Ş NA SIL Ü ŞÜ MÜ Ş HA DE Ü ŞÜ MÜŞ

BU GE LİN E VİN DEN NE RE YE GET MİŞ BU YOL CUM E VİN DEN NE RE YE GET MİŞ

BEL Lİ HA BE Rİ Nİ A LA MA DI ĞI MA MA NA MA Nİ DAĞ LA RA MA— NA MA Nİ

YEL LE RA MA— NA MA Nİ HA LIM YA MA N YA MAN DA YA MAN

K. Tunç

Yaylasına Vardım Laleler Bitmiş
Sulağına Vardım Yosunlar Dudmuş
Dağlar Gışımış Yolcum Üşümüş
Nasıl Üşümüş De Üşümez

Bu Gelin Evinden Nereye Gitmiş
Bu Yolcum Evinden Nereye Gitmiş
Belli Haberini Alamadığım Aman Aman
Dağlar Aman Aman
Yeller Aman Aman
Halım Yaman Yaman Da Yaman

Yârin Bahçasına Tikenler Ördüm
Yârin Bahçasına Tikenler Ördüm
Koyun Mu Besledim Kuzumu Gördüm
Aman Ben Ölem Aman Aman Yanarım Aman Aman
Bu Nasıl Eller Aman Da Aman

Çıkarttım Kışıda Yazımı Gördüm Aman
Oy Dağlar Aman Aman
Dert Olan Ağalaya Yarama Aman Da Aman
Sarma Doktor Sarma Yaramı Sarma
Sarma Doktor Sarma Yaramı Sarma
Derdime Çare Yok Gendini Yorma
Dağlar Haramı Da Yaktın Yaramı
Öldür Dün Beni Ah Da Beni

Şekil 3 Yaylasına Vardım

Eser Bilgi Fişi-No:3	
BASAK BATARMIŞ	
Kaynak Kişi	Cuma YILDIRIM
Derleyen	Hüseyin AKKAYA
Notaya Alan	Hüseyin AKKAYA
Formu	Uzun Hava
Dizisi	Neva Makamı Dizisi
İcra Ortamı	Köy Sohbet Ortamı
Usulü	Serbest Zamanlı
Karar Sesi	La Dügâh
Güçlü Sesi	Re Neva
Ses Genişliği	7 Ses (Dügâh-Gerdaniye)
Donanımı	Si bemol 2 – Fa diyez
Seyri	Eserin seyrine karar perdesinin ardından nevada rast gösterilerek neva perdesinde kalış yapılmıştır. Ardından neva perdesi güçlendirilerek devam edilmiş, inici seyirle gelen yarım kalışların ardından karar sesi verilmiştir.
Dil ve Ağız ve Özellikleri	Eserde Türkçe'nin genel kullanımına dair ağız özelliklerinin yanı sıra Malatya yöresinin şive özelliklerinin de kullanıldığı görülmektedir.

Tablo 3 Eser Bilgi Fişi-No:3

Kaynak Kişi
Cuma Yıldırım

Notaya Alan
Hüseyin AKKAYA

Derleyen
Hüseyin AKKAYA

BASAK BATARMIŞ ÖLEM

AH EL LER YE Dİ İÇ Tİ CU MA Dİ LEN Dİ KAZ MA KÜ REK TOP RAK LA RA BE__ LEN Dİ

ZEN GİN LE RE DE KUL LUK E__ DE E__ DE E__ DE E__ DE E DE GE BER DİK VAL LAH

BA SAK BA TAR MIŞ Ö LEM UM RUM DA DE GİL OY

K. Tunç

İki oda yaptırdık evimiz diye
Bin defa yıktılar da tapusuz diye
Basak muhtarı da zalıma daire vermiş niye
Dünya batarmış da ölem benim umrumda değil

Garip Cuma'm gözlerimin yaşısın
sazım benim ekmegimin aşısın
Güzel güzel evleri de bunlar düşünsün
Basak batarmış da ölem benim umrumda değil

Şekil 4 Basak Batarmış Ölem

Eser Bilgi Fişi-No:4							
BU YALAN DÜNYADAN GÖÇÜP GİDERSEM							
Kaynak Kişi	Cuma YILDIRIM						
Derleyen	Hüseyin AKKAYA						
Notaya Alan	Hüseyin AKKAYA						
Formu	Uzun Hava						
Dizisi	Uşşak Makamı Dizisi						
İcra Ortamı	Köy Sohbet Ortamı						
Uslu	Serbest Zamanlı						
Karar Sesi	La Dügâh						
Güçlü Sesi	Re Neva						
Ses Genişliği	6 Ses (Dügâh-Acem)						
Donanımı	Si bemol 2						
Seyri	Eserin neva perdesi güçlendirilerek başlanmış olup ardından yarım kalışlarla karara doğru inici bir seyir izlemiştir. Karar sesine gelinerek eser sonlandırılmıştır.						
Dil ve Ağız ve Özellikleri	Eserde Türkçe'nin genel kullanımına dair ağız özelliklerinin yanı sıra Malatya yöresinin şive özelliklerinin de kullanıldığı görülmektedir. <table border="1" data-bbox="766 1236 1225 1361"> <tr> <td>Galan</td><td>Kalan</td></tr> <tr> <td>Sevünsün</td><td>Sevinsin</td></tr> <tr> <td>Eyle</td><td>Öyle</td></tr> </table>	Galan	Kalan	Sevünsün	Sevinsin	Eyle	Öyle
Galan	Kalan						
Sevünsün	Sevinsin						
Eyle	Öyle						

Tablo 4 Eser Bilgi Fişi-No:4

Kaynak Kişi
Cuma YILDIRIM

Derleyen
Hüseyin AKKAYA

BU YALAN DÜNYADAN GÖÇÜP GİDERSEM

Notaya Alan
Hüseyin AKKAYA

Serbest

BU YA LAN DÜN YA DAN GÖ ÇÜP Gİ DER SE _____ Gİ DER SEM _____

YA LAN DÜN YA GA LAN LA RIN SE VÜN SÜ _____ SE VÜN SÜN

Gİ _____ DE NİN DÖ NÜ ŞÜ DE OL MU YOR GE Rİ _____ VAY GE Rİ _____

YA LAN DÜN YA GA LAN LA RIN SE VÜN SÜN _____ SE VÜN SÜN _____

GAH PE DÜN YA GA LAN LA RIN SE VÜN SÜN _____ K. Tunç

Neyidin de oldum hiç bilemedim de ben bilemedim
Eyle yapamayı da ben bilemedim ben bilemedim
Anamdan doğalı da heç gülemedim oy niydem gülemedim
Yalan dünya gülenlerin sevünsün sevünsün gahpe felek gülenlerin sevünsün

Bir günden bir güne de sürmedim sefa oy sefa
Yıllar oldu da hala çekerim cefa da cefa
Ölüm diler oldum günde bin defa günde bin defa
Gün görerek ölenlerin sevünsün sevünsün ah gün görerek ölenlerin sevünsün

Şekil 5 Bu Yalan Dünyadan Göçüp Gidersem

Eser Bilgi Fişi-No:5							
ELLER BAYRAM ETTİ							
Kaynak Kişi	Cuma YILDIRIM						
Derleyen	Hüseyin AKKAYA						
Notaya Alan	Hüseyin AKKAYA						
Formu	Uzun Hava						
Dizisi	Uşşak Makamı Dizisi						
İcra Ortamı	Köy Sohbet Ortamı						
Uslu	Serbest Zamanlı						
Karar Sesi	La Dügâh						
Güçlü Sesi	Re Neva						
Ses Genişliği	7 Ses (Rast- Acem)						
Donanımı	Si bemol 2						
Seyri	Esere neva perdesinin bölgesi genişletilerek girilmiş ve ardından neva perdesi güçlendirilerek eserin seyrine devam edilmiştir. Yarım kalışların ve inici seyrin ardından karar sesi ile eser sonlandırılmıştır.						
Dil ve Ağız ve Özellikleri	Eserde Türkçe'nin genel kullanımına dair ağız özelliklerinin yanı sıra Malatya yöresinin şive özelliklerinin de kullanıldığı görülmektedir. <table border="1"> <tr> <td>Goyan</td><td>Koyan</td></tr> <tr> <td>Gardaş</td><td>Kardeş</td></tr> <tr> <td>Galdınız</td><td>Kaldınız</td></tr> </table>	Goyan	Koyan	Gardaş	Kardeş	Galdınız	Kaldınız
Goyan	Koyan						
Gardaş	Kardeş						
Galdınız	Kaldınız						

Tablo 5 Eser Bilgi Fişi-No:5

Kaynak Kişi
Cuma YILDIRIM

ELLER BAYRAM ETTİ

Notaya Alan
Hüseyin AKKAYA

Derleyen
Hüseyin AKKAYA

Serbest

EL LER BAY RAM_____ ET Tİ_____ DE BEN ET TİM_____ Fİ GAN_____

AĞ LA DIM SIZ_____ LA DIM_____ DA FE LEK OL MA DI_____ DU YAN_____ DA OL MA DI DU YAN

BOY NU MU ZU DA BÖY LE_____ EĞ Rİ_____ GO YAN_____ GO YAN_____

KÖR OL SU GA_____ DE RİN GÖZ LE Rİ GAR DAŞ

K. Tınç

Eller bayram etti de ben ettim fıgan
Ağladım sızladım da olmadı duyan
Boynumuzu da böyle eğri goyan
Kör olsun kaderim de gözleri gardaş oy

Size ne oldu da böyle oldunuz
Her biriniz de birer ilde galdınız
O küçücük denizi de kime verdiniz
Dertlerle çileyle de ne duran gardaşıım

Şekil 6 Eller Bayram Etti

Eser Bilgi Fişi-No:6			
GÖNÜL BİR ZAMANLAR			
Kaynak Kişi	Cuma YILDIRIM		
Derleyen	Hüseyin AKKAYA		
Notaya Alan	Hüseyin AKKAYA		
Formu	Türkü / Kırık Hava		
Dizisi	Hüseyini Makamı Dizisi		
İcra Ortamı	Köy Sohbet Ortamı		
Uslu	2/4		
Karar Sesi	La Dügâh		
Güçlü Sesi	Mi Hüseyini		
Ses Genişliği	8 Ses (Dügâh-Muhayyer)		
Donanımı	Si bemol 2 – Fa diyez		
Seyri	Esere çargâh perdesiyle başlayıp dizinin güçlü sesi olan hüseyini perdesiyle devam edilmiştir. Daha sonra inici bir seyir ile karar güçlendirilmiştir. Ardından muhayyer perdesine doğru çıkıcı bir seyir ile özellikle rast perdesi güçlendirilerek esere devam edilmiştir. İnici bir seyir ile karara doğru yarım kalışlarla birlikte tam karar yapılarak eser sonlandırılmıştır.		
Dil ve Ağız ve Özellikleri	Eserde Türkçe'nin genel kullanımına dair ağız özelliklerinin yanı sıra Malatya yöresinin şive özelliklerinin de kullanıldığı görülmektedir. <table border="1"> <tr> <td>Gara</td><td>Kara</td></tr> </table>	Gara	Kara
Gara	Kara		

Tablo 6 Eser Bilgi Fişi-No:6

Kaynak Kişi
Cuma Yıldırım
Derleyen
Hüseyin AKKAYA

GÖNÜL BİR ZAMANLAR

Notaya Alan
Hüseyin AKKAYA

GÖ NÜL BİR ZA MAN LAR ÇAĞ LA YAN SE Nİ Çİ LE ÇEK TİM

YOK LUK Sİ NE Mİ DEL Dİ

GAY RI Ö MÜR DOL DU SON DE ME GEL Dİ KER VAN YO LA

ÇIK TI BEN Gİ Dİ YO RUM

GAY RI Ö MÜR DOL DU SON DE ME GEL Dİ

KER VAN YO LA ÇIK TI BEN Gİ Dİ YO RUM

GÖNÜL BİR ZAMANLAR 2

Yürüdün mü dayanmazdı yol bana iş yaparken imrenir de el bana
 Gara toprak çağırıyor gel bana Allah ısmarladık ben gidiyorum
 Gara toprak çağırıyor gel bana Allah ısmarladık ben gidiyorum
 Yar gidiyorum can gidiyorum

Can yoruldu taşıyor bedeni ölüme hiç aramayın nedeni
 Rahmeti ile uğurlayın gideni canımın cananı ben gidiyorum
 Rahmeti ile uğurlayın gideni canımın cananı ben gidiyorum
 Can gidiyorum ben gidiyorum

Eser Bilgi Fişi-No:7							
BACIN ÖLEYDİ							
Kaynak Kişi	Cuma YILDIRIM						
Derleyen	Hüseyin AKKAYA						
Notaya Alan	Hüseyin AKKAYA						
Formu	Uzun Hava						
Dizisi	Uşşak Makamı Dizisi						
İcra Ortamı	Köy Sohbet Ortamı						
Uslu	Serbest Zamanlı						
Karar Sesi	La Dügâh						
Güçlü Sesi	Re Neva						
Ses Genişliği	5 Ses (Dügâh-Hüseyni)						
Donanımı	Si bemol 2						
Seyri	Uzun hava formunda icra edilmiş eserde uşşak makamı dizisinin güçlü sesi olan neva perdesi güçlendirilerek girilmiş ve devamında dizinin kendi doğasında seyirlerle karara doğru çargâh ve segâh kalıfları yapılarak dügâh karar verilmiştir.						
Dil ve Ağız ve Özellikleri	Eserde Türkçe'nin genel kullanımına dair ağız özelliklerinin yanı sıra Malatya yöresinin şive özelliklerinin de kullanıldığı görülmektedir. <table border="1"> <tr> <td>Bacı</td><td>Kız kardeş</td></tr> <tr> <td>Gardaş</td><td>Kardeş</td></tr> <tr> <td>Gal</td><td>Kal</td></tr> </table>	Bacı	Kız kardeş	Gardaş	Kardeş	Gal	Kal
Bacı	Kız kardeş						
Gardaş	Kardeş						
Gal	Kal						

Tablo 7 Eser Bilgi Fişi-No:7

Kaynak Kişi
Cuma YILDIRIM

Notaya Alan
Hüseyin AKKAYA

Derleyen
Hüseyin AKKAYA

BACIN ÖLEYDİ

Serbest

NE DEN DİR KUR TUL MAZ DA BE LA DAN BA ŞİM

YÜK LE MIŞ GÖ ÇÜ NÜ DE Gİ DER GAR DA ŞİM

GÖ ZÜ MÜN BE BE Ğİ DE GÖ ĞÜS SIR DA ŞİM

Ö LEY Dİ DE GAR DAŞ BA CİN Ö LEY Dİ

K. Tunç

Kahpe felek söylede bu nasıl zulüm bu nasıl acıydı da bu nasıl ölüm
Bir veda etmeden gittin be gülüm Öleydi de gardaş bacın öleydi
Bir veda etmeden gittin be gülüm Öleydi de gardaş bacın öleydi

Gardaşım gal dedim de gandıramadım yalvardım yakardım da döndüremedim
Ecelin atında da indiremedim öleydi de gardaş bacın öleydi
Ecelin atında da indiremedim öleydi de gardaş bacın da öleydi

Hiç kimseyede kötü gözle de bakmadım damatlık giymeden de kına yakmadım
Girdin hastaneye de daha çıkmadın öleydi de gardaş bacın öleydi
Girdin hastaneye de daha çıkmadın öleydi de gardaş bacın da öleydi

Ölüm gardaşıma da çok erken geldi senin derdin de gardaş sinemi deldi
Davul mu çaldırdıkta gardaş gelin mi geldi öleydi de gardaş bacın öleydi
Davul mu çaldırdıkta gardaş gelin mi geldi öleydi de gardaş bacın da öleydi

Şekil 9 Bacın Öleydi

Eser Bilgi Fişi-No:8					
BEDENİM					
Kaynak Kişi	Cuma YILDIRIM				
Derleyen	Hüseyin AKKAYA				
Notaya Alan	Hüseyin AKKAYA				
Formu	Uzun Hava				
Dizisi	Uşşak Makamı Dizisi				
İcra Ortamı	Köy Sohbet Ortamı				
Uslu	Serbest Zamanlı				
Karar Sesi	La Dügâh				
Güçlü Sesi	Re Neva				
Ses Genişliği	4 Ses (Dügâh-Neva)				
Donanımı	Si bemol 2				
Seyri	Eserin seyrine neva perdesi güçlendirilerek girilmiştir. Devamında uşşak makamının kendi doğasında eser icra edilmiştir.				
Dil ve Ağız ve Özellikleri	Eserde Türkçe'nin genel kullanımına dair ağız özelliklerinin yanı sıra Malatya yöresinin şive özelliklerinin de kullanıldığı görülmektedir. <table border="1"> <tr> <td>Gan</td><td>Kan</td></tr> <tr> <td>Gara</td><td>Kara</td></tr> </table>	Gan	Kan	Gara	Kara
Gan	Kan				
Gara	Kara				

Tablo 8 Eser Bilgi Fişi-No:8

Kaynak Kişi
Cuma YILDIRIM

Notaya Alan
Hüseyin AKKAYA

Derleyen
Hüseyin AKKAYA

BEDENİM

Serbest

CA NIM CA NA NI NA DA KÜ SÜP Gİ DİN CE DE KÜ SÜP Gİ DİN CE

AH EB BE Dİ YUR DU NA DA KO NAR BE DE NİMDE NE DEN DİR GE Rİ YE DE GEL MEZ BE NİM Gİ DENİM

SU YUM KAY NA YIN CA DA KA Zİ LİR ME ZAR KA Zİ LİR ME ZAR

AH EB BE Dİ YUR DU NA DA KO NAR BE DE NİMDE NE DEN DİR GE Rİ YE DE GEL MEZ BE NİM Gİ DE NİM

K. Tunç

Amcama halama haber salınır haber salınır
Dört metrelik bezden de kefen alınır alınır alınır
Yıkanır naaşında namaz kılınır namaz kılınır
Ebedi yurduna da konar bedenim de ne den geriye egelmezde benim gidenim
Ebedi yurduna da konar bedenim de ne den geriye egelmezde benim gidenim oy

Yavrularım ağlarda anam gan ağlar anam gan ağlar
Eşim ağlar matem tutar can ağlar can ağlar can ağlar
Cumayı soduran da gara gün ağlar gara gün ağlar
Ebedi yurduna da konar bedenim de ne den geriye egelmezde benim gidenim
Ebedi yurduna da konar bedenim de ne den geriye egelmezde benim gidenim oy oy

Şekil 10 Bedenim

8. BÖLÜM

KÜLTÜR ÖĞELERİ

8.1. Maniler

Elligim Elimde Olsa Dam Başında Gezerim
 Belligim Belimde Olsa Çıkı Buldum Çezerim
 Tarla Seni Dererdim Senin Gibi Gençleri
 Sevdigim Yanımda Olsa Ökçeminen Ezerim

Kaya Başı Bıtırak Kış Yarısı Yarısı
 Gelin Kızlar Oturak Oynar Cadı Karısı
 Oturmaktan Ne Çıkar Verenin Oğlu Olsun
 Evlenek de Kurtulak Vermiyenin Kel Bir Kızı

Acık Acık Acık Ye
 Derelerden Böcük ye
 Kaynananın Etini Ye
 Kara Sıpanın Ye

Çorabının ağına
 Döner bakan bağına
 Eğer beni arzularsan
 Çık Kayabaşının dağına

8.2. Bilmeceleler

Alaca Mezar Dünyayı Gezer
 - Göz

Çata Kurdum Çatmayı Çağır gelsin Fatma'yı
 - Yayık

Dam Üstünde Dana Oynar Keç Dedikçe Gene Oynar
 - Dolu

Karanlıkta Kadı Oturur Püskülünü Yere Batırır
 - Çökelek Derisi

Mavi Atmaz İğne Batmaz
 - Gökyüzü

8.3. Atasözleri

Açma Kutuyu Söyletme Kötüyü

Ağın Basar Menzil Keser

Al Allah'ım Delini Sen Zapt eyle Kulunu

Arık at ile yola gidilmez

Ata Binmek Bir Ayıp, Attan İnme Bir Ayıp

Ayı kardeş kurt kardeş; yine kardeş yine kardeş

Dediği dedik, çaldığı düdüğü

Dek duran tekme yemez

Deliye Denk Olduk, Akıllıya Hasret Gittik

El deli hasret biz akıllıya

Etme Kulum Bulursun Zulüm

Herkes nice kalbince

Kara haber tez duyulur

Komşu Komşunun Külüne Muhtaçtır

Körüd'ün Uyuzu Pınarın Gözünden İçer

Oğlum deli malı neyleyim, oğlum akıllı yine malı neyleyim

Olmuş Olacak Kırılmış Körnecek

Sen Ağa Ben Ağa Bu İneği Kim Sağa

Utanma Pazar Dostluğu Bozar

Varsa Malın Herkes Kulun; Yoksa Malın Öteden Gider Yolun

Zengin Arabasını Dağdan Aşırır, Fakir Düz Ovada Yolunu Şaşıır.

8.4. Karışlar (Beddualar)

Adın Bata

Adın Kalka

Allah Başına Vura

Allah Belanı Vere

Allah Canını Ala

Allah Karartını Kaldıra

Allah Yeltendiğine Yetirmeye

Allah Yerinde Yatırmaya

Allah'ından Bulasın

Babalar Daraya

Benden Arıyısın Ulu Allah'ından Bulasın

Boyun Posun Devrilsin

Budanasın

Canın Çıka

Cehennemini Dibi

Ciğerin Ağzından Gele

Çarık Çıkarmazından Gidesin

Çomrulu Kalasın

Dağlarda Kalasın

Dallara Dakılasın

Damların Deliğinde Kalasın

Davullara Gerilesin

Defterin Dürüle

Devrilesin

8.5. Alkışlar (Dualar)

Allah Başından Yağdıra

Allah Ekmeğine Yetire

Allah Elden Ayaktan Düşürmesin

Allah Emek Zaylığı Vermeye

Allah Oğul İyiliğine Yetire

Allah Ömrümden Alsın Ömrüne Versin

Allah, Analı Babalı Büyütsün

Atana ırahmet

Ayağına Taş Dokunmaya

Birin Bin Ola

Cennet Hatiun olasın

Dert Yüzü Görmeyesin

Elin Gözün Dert Görmeye

Hanen Şen Ola

Hayrın Kabul Ola

Hızır Canına Yetişe

Hızır Canına Yetişe

Hızır Yoldaşın Ola

İşin Gücün Rast Gele

Kadan Bana Gele

Kadan Alam

Kara Gün Görmeyesin

Kara Gün Görmeyesin

Mekânın Cennet Ola

8.6. Köyde Kullanılan Bazı Ağız Özelliği Taşıyan Kelimelerin Tam Türkçe Karşılıkları

Köye özgü kullanılan bazı kelimeler, bu kelimelerin söylenme biçimleri ve anlamları:

Aktaraç:	Ekmek döndürme aleti
Ali Köynek:	Tarla yoncası
Arhaç:	Kuzu yatağı
Asbab:	Giysi
Barhaç:	Küçük sitil
Berklik:	Uğur, şans getirmesi için ziyaret vs. gibi yerlerden alınan para
Bıcaklık:	Zahire ambarı
Bibi:	Hala
Biz:	Sivri, delici alet
Boduç:	Plastik bidon
Cızlama:	Genelde soba üzerinde pişirilen küçük, kalın ekmek Cici: Amca ve dayının eşi
Cirbitli:	Hastalıklı insan
Çarık:	Deriden yapılan ayakkabı
Çatma:	Yanlıkların kurulduğu çatal ağaç
Çekipi:	Yünden örülen yük ipi.
Çıki:	İçi dolu ağız bağlı bez torba
Çıyan:	Yengeç
Çitil:	Fidan
Çömçe:	Derin yemek kepçesi
Danışık Ekmeği:	Görevlileri ve akrabaları bir araya toplamak için verilen yemek
Dehine Varmak:	İzleyerek fark etmek

Dehre:	Odun kesme aracı
Dil kanadan:	Yüzeyi tırtıllı, ince dallı ot türü
Dirgen:	Demir ağızlı dört parmaklı araç
Doğnuk:	İpe takılan ağaçtan yapılan çatal ya da çember şeklindeki başlık
Düğe:	Yavrulamaya hazır inek
Dünek:	Yuva
Ebekoyun:	Kertenkele
Ellik:	Tahıl ürünlerini daha kolay ve hızlı biçmek amacıyla tasarlanmış dört parmaklı alet
Enik:	Köpek yavrusu
Evlek:	Tarlanın sürülmesi için bölümlere ayrılması ve bu bölümlerden her biri
Feyil:	Amel
Fuğan:	Şiddetli Bela
Kalıç:	Orak
Garık:	Sebze ekmek için açılan uzun hendek tarzı çukur
Göcen:	Tavşan yavrusu
Gulunç:	Bel, sırt
Harar:	Keçi kılından örülü, birkaç metre boyunda ve genişliğindeki çuval
Harik:	Kara lastik ayakkabı
Hark:	Suyolu
Hatüğe:	Evin içindeki ya da yakınındaki suyu dışarı atmak için açılan toprak kanal
Helke:	Plastik büyük su kabı.
Herk:	Nadasa bırakılan tartla
Hezen:	Tavan ağacı

Hon:	Ekili tarlanın biçilmesi için bölümlere ayrılması
Hurç:	Heybenin daha geniş ve büyük olanı
Kaşağı:	Hayvanları kaşımada kullanılan dişli alet
Kıyık:	Büyük iğne
Kızıl Oğlak:	Ağı kulağı
Kös:	Küçük mal yemliğı
Külek:	Tahtadan yapılan yağ depolama aracı
Kürük :	At, eşek yavrusu
Loğa Ağacı:	Tahta loğ çekme racı
Lölük:	Sınır belirten yarım ya da bir metre boyundaki üst üste konulmuş
Masta:	Çit sürerken kullanılan çamur temizleme aracı
Mıraz:	Murat
Teşt:	Küçük plastik leğen
Okuntu:	Komşuları düğüne davet etmek için dağıtılan sabun elbiselik gibi eşyalardır.
Örs:	İki ayaklı yere saplanan tırpan kekiçleme aracı
Peğ:	Yıkılmış, harap olmuş dam (çatı)
Pıt Pıtı:	En ince bulgur
Pöslük:	Çöplerin döküldüğü alanlar
Sacağı:	Üzerinde ekmek pişirilen geniş oval sac
Sehim:	Hisse
Sıpa:	Katır yavrusu
Sin:	Mezar
Sitil:	Su taşınan büyük kap
Süyük:	Damların uç kısımları
Şelek:	Sırtta götürülebilecek hale getirilen ot, ekin, çalı türü

Taka:	Evlerde çeşitli eşyaların konduğu duvar içine yapılmış yer
Tapdırmacak:	Hamur açma racı
Tokaç:	Yün yıkama racı
Uçkur:	Şalvar kemeri
Yağlık:	Büyük Mendil
Yalağı:	Atkuyruğu
Yanık:	Deri Yayık
Yaşar:	Dana
Zoğna:	Tahta kapı kilidi

9.BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu tez çalışmamda kaybolan tarihimizi, kültürümüzü yeniden gün yüzüne çıkartmak amaçlanmaktadır. Kaybolmaya yüz tutan tarihimizin, toplumumuzun temel taşı olduğu bilinciyle hazırladığım yüksek lisans tezimde, geçmişinin karanlık yüzü olmasına rağmen bütün olumsuzluklar karşısında ayakta duran bir köy ve geçmişini türkülere, ağıtlara yazan bir topluluk sergilenmiştir. Gelenek ve adetlerini nesiller boyu aktarabildiğinin bu tez çalışması ile kanıtlanmış olacağı düşüncesindeyim. Köyün genel profiline bakıldığında öğretmen, doktor, avukat, mühendis gibi çok çeşitli meslek insanın çıktığı araştırmalarım sonucu görülmüştür. Araştırma konusu olarak seçtiğim Basak Köyü'nün en önemli özelliklerinden bir kaç, nerdeyse bütün hanelerinde bağlama, kaval, davul, zurna gibi müzik aleti çalan bireylerin olması ve bu bireylerin enstrümanlarını kulaktan dolma ev, köy içerisinde öğrendiği, yine her hanede özgün ağıtlar türküler söyleyen bireylerin bulunmasıdır.

Konu içerisinde geçen kış yarısı oyununun en büyük amacı yerleşke dışında yaşayan köylülerin bir araya gelmelerini amaçlamak gelenek ve görenekleri canlı tutmaktır. Kış yarısı oyununda köylülerin bir araya geldiği, sevinçlerini paylaştığı, aşlarını beraber yapıp yine hep birlikte tükettikleri görülmüştür. Bu konuda köydeki dayanışma takdire şayan olup sadece kış yarısı oyununda değil cenazelerde, düğünlerde, eğlencelerde herkesin bir araya gelerek elini taşın altına koyduğu bir imece usulünün olduğu görülmektedir. Bu imece usulü, bütün topluma örnek teşkil etmektedir.

Basak Köyü'nün Alevi-Bektaşî inancını benimsemesi ve birçok toplumda Alevi toplumunun dini inanışlarının olmadığı düşüncesine karşın cenazelerde, düğünlerde, semahlarında Kur'an-ı Kerim ve duaların okunduğu tez araştırmalarım süresince gözlemlenmiştir.

Köye özgü incelenen türküler ve ağıtlarda Maya Ayağı dizisinin kullanıldığı, karar sesinin La notası olduğu ve Si Bemol 2 değiştirici işaretinin kullanıldığı görülmüştür. Maya ayağı dizisi genelde yurdumuzun birçok yöresinde kullanılmakla birlikte özellikle Doğu Anadolu bölgesinde sıklıkla rastlanmaktadır. Türkü söyleyen ve ağıt yakanlarla bu konu görüşüldüğünde müzik bilgilerinin olmadığını, atalarından bu şekilde öğrendiklerini ve kendilerini türkü ve ağıtlarla daha iyi ifade ettiklerini dile getirmişlerdir.

Kültürler korunmadığı takdirde geleceğimizin sanatı yok olacak, beraberinde toplum kültürünün yok olması makûs talihimiz olacaktır. Türkülerle, ağıtlarla bizlere emanet edilen müzik kültürümüzü ayırım gözetmeksizin, aslına sadık kalarak yaşatmak öncelikli görevimiz olmalı ve yok olmaya yüz tutmuş kültürler koruma altına alınmalıdır. Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün de söylediği gibi: "Hayatta müzik lazım değildir. Çünkü hayat müziktir. Müzik ile ilgisi olmayan varlıklar insan değildirler. Eğer söz konusu olan hayat, insan hayatı ise müzik mutlaka vardır." Müziksiz hayat zaten mevcut olamaz. Müzik hayatın neşesi, ruhu, sevinci ve her şeyidir."

KAYNAKÇA

- AKSÜT, H. (2002). HamzaAKSÜT içinde, *Anadolu Aleviliğinin Sosyal Ve Coğrafi Kökenleri* (s. 60). İstanbul: Art Basın Yayın.
- ARAYICI, H. (2019, Aralık 14). Köyde Eğitim Ve Öğretim Süreci. (H. AKKAYA, Röportaj Yapan)
- ARAYICI, H. (2019, Aralık 14). Köyün Şiirleri Ve Şairleri. (H. AKKAYA, Röportaj Yapan)
- ARSLAN, M. (2003). Popüler Dindarlık Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Din bilimleri Akademik Araştırma Dergisi* 3(1), 97-116.
- ASLAN, H. (2019, Aralık 14). Koç Salımı. (H. AKKAYA, Röportaj Yapan)
- ATASAGUN, G. (2006). Ziyaret Fenomeni. *Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*. 21, 33-60.
- ERSÖZ, M. (2014). M. ERSÖZ içinde, *Türkiyede Alevilik Bektaşilik* (s. 52). Ötüken Neşriyat - Akademik Çalışmalar Dizisi.
- GERAY, C. (1974). C. GERAY içinde, *Planlı Dönemde Köye Yönelik Çalışmalar: Sorunlar, Yaklaşımlar, Örgütlenmeler* (s. 25). Ankara: Türkiye Ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları.
- Hamza AKSÜT Hasan Çelebi ve Çevresi Tarihi, A. 1. (1998). *Hasan Çelebi ve Çevresi Tarihi*. Ankara: Esra Matbaacılık .
- <https://basakkoylum.tr>. (2019, Aralık 20). Basak Köyü: <https://basakkoylum.tr> adresinden alındı
- İsmail, F. (2019, Aralık 14). Köyün Kuruluş Hikayesi. (H. AKKAYA, Röportaj Yapan)
- IŞIK, A. (2005). Malaya 1830-1919. A. IŞIK içinde, *Malatya* (s. 328). İstanbul: 1998.
- OCAK, A. Y. (1989). A. Y. OCAK içinde, *Alevi Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi C.2* (s. 368-369). İstanbul: TDV Yayınları.
- Ocak, A. Y. (2002). A. Y. OCAK içinde, *Alevi ve Bektaşî İnançlarının İslâm Öncesi Temelleri* (s. 373-379). İstanbul: İletişim Yayınları.
- ÖZCAN, H. (2003). H. ÖZCAN içinde, *Alevi-Bektaşî Kültürüne Bakışlar - Canların Nefesinden* (s. 11). İstanbul: Horasan Yayınları.
- ÖZDEMİR, A. Z. (2002). A. Z. ÖZDEMİR içinde, *Öyküleriyle Ağıtlar* (s. 17). Ankara: Ankara Yayınevi.
- SAY, A. (2005). A. SAY içinde, *Müzik Sözlüğü* (s. 16). Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Sönmez Kutlu, “. D. (2012). K. SÖNMEZ içinde, *Aleviliğin Dini Statüsü İslam Mezhepleri Tarihi El Kitabı* (s. 577). Ankara.

SÖZER, V. (1996). V. SÖZER içinde, *Müzik Ansiklopedik Sözlük* (s. 15). İstanbul: Remzi Kitapevi Yayınları.

TDK. (2005). *Türkçe Sözlük*. Ankara, Türkiye: Türk Dil Kurumu.

www.basakkoyu.org/tr. (2019, Aralık 20). *Basak Köyü*. www.basakkoyu.org/tr:
<http://www.basakkoyu.org/tr/sayfa/tarih.html> adresinden alındı

www.malatya.gov.tr. (2019).

www.malatya.gov.tr. (2020). Malatya Valiliği. adresinden alındı

www.nufusune.com. (2020, Eylül 20). www.nufusune.com:
[//www.nufusune.com/166225-malatya-hekimhan-basak-mahallesi-nufusu](http://www.nufusune.com/166225-malatya-hekimhan-basak-mahallesi-nufusu)
adresinden alındı

YARDIMCI, M. (2000). M. YARDIMCI içinde, *Hekimhanlı Esiri* (s. 15). Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

EKLER

Fotoğraflar Basak Köyü sakinlerinden öğretmen Hüseyin Arayıcı tarafından temin edilmiş olup, aile fotoğraf albümleri ve köy muhtarlığı arşivlerinden alınmıştır.

Şekil 11 Kafkas cephesinde savaşa katılan köy halkından bazıları.

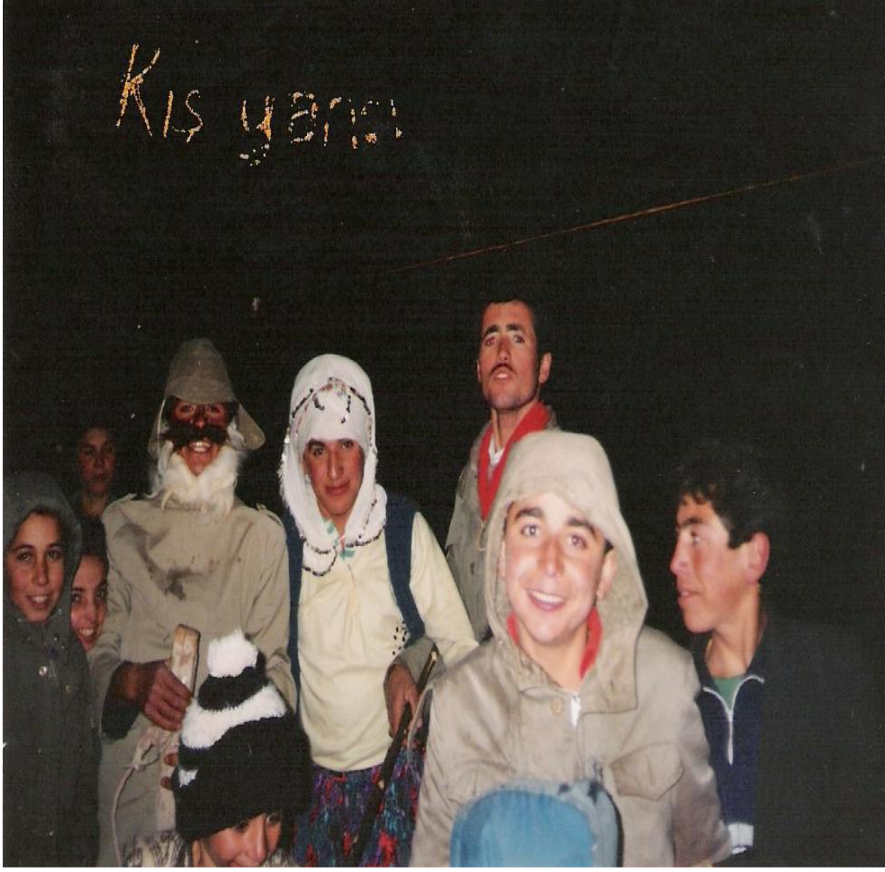
Şekil 12 Malatya ili Hekimhan ilçesi folklor yarışmasında Basak köyü temsil ekibi.

Şekil 13 D    n zamanında çağırılan yol kardeşi 'bayraktar'

Şekil 14 Koç Salımı

Şekil 15 Kış Yarısı

Şekil 16 Kadınların kıyafetleri

Şekil 17 Günümüz kadınların kıyafetleri

Şekil 18 Köye özgü 'Nakışlı Çoraplar'

Şekil 19 Köye özgü 'Nakışlı Çorap ve Eldivenler'

Şekil 20 Duvar süsleri

Şekil 21 İğne ve yün eğirme

Şekil 22 1970'li yıllarda Malatya ili Akçadağ Öğretmen Lisesinde okuyan köy çocukları

İNTİHAL RAPORU

BATMAN ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜZİKOLOJİ ANA BİLİM DALI

ORIJİNALLIK RAPORU

% 22	% 20	% 1	% 3
BENZERLİK ENDEKSİ	İNTERNET KAYNAKLARI	YAYINLAR	ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1	hekimhankamuoyu.blogspot.com	% 6
	İnternet Kaynağı	
2	www.basakli.com	% 5
	İnternet Kaynağı	
3	www.basakkoyu.com	% 3
	İnternet Kaynağı	
4	malatyapomem.pa.edu.tr	% 2
	İnternet Kaynağı	
5	1-malatya.tr.gg	% 1
	İnternet Kaynağı	
6	Submitted to Omer Halisdemir University	% 1
	Öğrenci Ödevi	
7	www.scribd.com	% 1
	İnternet Kaynağı	
8	malatya.tarim.gov.tr	% 1
	İnternet Kaynağı	

9	polen.itu.edu.tr İnternet Kaynağı	%1
10	Submitted to Konya Necmettin Erbakan University Öğrenci Ödevi	%1
11	forum.medineweb.net İnternet Kaynağı	%1

Alıntıları çıkart

Kapat

Eşleşmeleri çıkar

< %1

Bibliyografyayı Çıkart

üzerinde

ÖZ GEÇMİŞ

Adı Soyadı : Hüseyin AKKAYA

Doğum Yeri : Malatya

Doğum Yeri ve Tarihi : 22/06/1989

Medeni Hali : Evli

Yabancı Dili : İngilizce

İletişim : huseyin-akkaya@windowslive.com
akkaya.h444@gmail.com

Eğitim Durumu (Kurum ve Yıl)

Lise : Malatya Abdulkadir Eriş Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü Keman / Piyano 2007

Lisans : İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği Bölümü 2011

Yüksek Lisans : Batman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzikoloji Ana Bilim Dalı 2020

Çalıştığı Kurum/Kurumlar ve Yıl :

TED Batman Koleji Müzik Zümre Başkanlığı ve Sanat Koordinatörlüğü 2014/....
 (Batman)

TÜPRAŞ Batman Rafinerisi Koro Şefliği ve Sanat Yönetmenliği 2014/....

Turgut Özal Koleji Müzik Öğretmenliği 2012/2014 (Malatya)

Özel kurs merkezlerinde eğitimlik (Teknolok Müzik Merkezi) 2007/2011

Piyano / Keman / Gitar / Bağlama / Müzik Bölümleri Hazırlık Dersleri

MESLEKİ YETERLİLİK ALANLARI

Piyano (Ana Enstrüman)

Keman (Ana Enstrüman)

Bağlama

Müziksel İşitme, Yazma, Okuma (MİYO)

Koro ve Orkestra Şefliği

Şan

Armoni

Çalgı Bakım ve Onarım

FİNALE Nota yazım Programı

Qbeez Profesyonel Kayıt Programı

Adobe Premiere Pro Video Editleme Programı